

ΑΝΑΠΛΑΣΙΣ

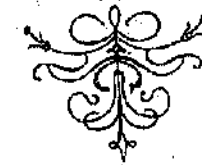
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΤΟΥ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

ΕΤΟΣ Β'. — ΤΟΜΟΣ Β'.

Αναπλάσις

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΑΥΡΙΑ
ΑΔΥΡΙΩΤΟΥ
ΑΥΣΟΝ ΑΡΙΘ.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Α. ΚΟΛΛΑΡΑΚΗ ΚΑΙ Ν. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ

— Κάτωθεν του Δημαρχείου —

1889

837

ΑΝΑΠΛΑΣΙΣ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΤΟΥ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ διὰ τὰ ἐξωτερικῶν φρ. χρυσῶ 10·
διὰ τὰ ἐσωτερικῶν δραχμαὶ 10.
Πᾶς συνδρομητὴς θεωρεῖται καὶ μέλος τοῦ Συλλόγου
ἀρχὸν ἄνευ ἐτέρας διηρησέως.

ΤΟ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ τοῦ Συλλόγου εἶνε ἐν τῇ συνοικίᾳ
Πλάκας ἀρ. 5. παρεπλεύσας τῇ δημοτικῇ
Σχολῇ τῇ ἐν τῇ οδῷ Ἀδριανῶ.
Τὰ χειρόγραφα δὲν ἐπιστρέφονται.

ΦΥΛΛΟΝ 1 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1889.

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Ὁ Σύλλογος τῆς «Ἀναπλάσεως» καὶ ὁ Πανηγυρισμὸς τῶν γάμων τοῦ Ἐπιτίμου αὐτοῦ Προέδρου. — Ταμίον ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ὑπὸ τὴν προστάσιν τῶν Α. Τ. Κωνσταντινου τοῦ Διαδόχου καὶ Σοφίας Χοεντζόλλερ. — Ἐγκύλιος Ἐπιστολὴ τοῦ Συλλόγου τῆς «Ἀναπλάσεως». — Κ. Διαλειμά, πρὸς Ἁγάπης, ἀπὸ Φαλήρου εἰς Ἀθήνας. Α'. — Σ. Κοντοθανάση περὶ οἰκιστικῆς ἀγωγῆς Α'. — Ἐκ τῶν τοῦ Ἐκτίστον Λουδοβίκου ὁ Χριστιανισμὸς ἐν τῇ Ἰστανίᾳ. — Σ. Νικοκύβουρα Θεριστικὴ καὶ Οἰκογένεια, Γ'. (τέλος). — Βιβλιοκρισία.

Ο ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΤΗΣ «ΑΝΑΠΛΑΣΕΩΣ»

ΚΑΙ Ο ΠΑΝΗΓΥΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΓΑΜΩΝ
ΤΟΥ ΕΠΙΤΙΜΟΥ ΑΥΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ

Ὁ Σύλλογος τῆς «Ἀναπλάσεως» διατυπώσας ἐξ ἀρχῆς ἄριστον πρόγραμμα ἐνεργείας, σύμφωνον πρὸς τὸν ἐν τῷ Κιταστατικῷ αὐτοῦ ἀναγραφόμενον σκοπὸν, ἀνέλαβε τὸ καθήκον νὰ ἐπιδώσῃ τὴν πλήρη πραγματοποίησιν τοῦ προγράμματος τούτου διὰ βαθμιαίας αὐτοῦ ἐξελιξέως, ἀσφαλῶς καὶ μετὰ περιστάσεως συντελουμένης.

Ἐν τῇ πεποιθήσει ὅτι ἡ δημοσιογραφικὴ δύναμις, προσηλάντως χειριζομένη, δύναται τὰ μέγιστα νὰ συντελέσῃ ὑπὲρ τῆς διαφωτίσεως καὶ κατισχύσεως τῶν Χριστιανικῶν ἀρχῶν, ὁ Σύλλογος τῆς «Ἀναπλάσεως» ἐξέδωκε τὸ ὁμώνυμον περιοδικόν. Ἡ θεορμὴ ὑποδοχῆ, ἣς ἔτυχεν ἅμα τῇ ἐκδόσει του, αὐ κατακτήσεις, τὰς ὁποίας ἐπιτελεῖ δσημέριον ἐν τῇ συνειδήσει τοῦ τε ἔσω καὶ τοῦ ἔξω ἑλληνισμοῦ, ἣ ἐν αὐτῷ δημοσιευομένη βλῆ, μαρτυροῦσιν εὐγλώττως ὅτι ἡ δημοσιογραφικὴ σταδιοδρομία τῆς «Ἀναπλάσεως» ἔσται γόνιμος μεγάλων καὶ σωτηρίων ἀποτελεσμάτων.

Ἀκολούθως ἐν τῇ πεποιθήσει, ὅτι κληρὸς κερρατισμένος καὶ ἐνάρετος καὶ ἕξιος τῆς ἀποστολῆς του εἶνε ἀκαρτερὸς καὶ πρὸς σωτηρίαν καὶ ἀνακαίνισιν τῶν ψυχῶν καὶ πρὸς εὐρυθεμον ἡθικὴν τῆς κοινωνίας συγκροτηθῆναι καὶ παρασκευῆν ἀγαθῶν καὶ εὐσυνειδήτων ἀρ-

χόντων τε καὶ ἀρχομένων, ὁ Σύλλογος τῆς «Ἀναπλάσεως» ἀπηύθυνε πρὸς τὰς ἀρμοδίους ἀρχὰς τὸ γνωστὸν περὶ κατωτέρου κλήρου ὑπόμνημα αὐτοῦ.

Ἦδη ὁ Σύλλογος, ἐξαικολουθῶν νὰ πιστεύῃ ὅτι εὐαγγελικὸν κήρυγμα καὶ κληρὸς κανονικὸς θεὸν νὰ ᾄδω ἀντικείμενα ὑψίστης μερίμνης, ἐκρίνευ, ὅτι προκειμένου νὰ πανηγυρισθῶσι μετ' οὐ πολὺ οἱ γάμοι τοῦ Ἐπιτίμου αὐτοῦ Προέδρου, τῆς Α. Β. Τ. τοῦ ΔΙΑΔΟΧΟΥ μετὰ τῆς Α. Τ. ΣΟΦΙΑΣ ΧΟΕΝΤΖΟΛΑΒΕΡΝ, αὐτὸς δὲν ἠδύνατο νὰ πανηγυρίσῃ καταλληλότερον ἢ ἰδρύων ὑπὸ τὴν ὑψηλὴν αὐτῶν προστασίαν τὸ ταμίον «Ἀπόστολος Παύλος», οὗ τὸν ὄργανισμὸν καὶ τὸν σκοπὸν βλέπουσιν οἱ ἀναγνώσται κατωτέρω.

Ἐν ἄλλοις κράτεσι παρόμοια ἰδρύματα διατελοῦσιν ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν ὑπερτάτων ἀρχόντων αὐτῶν. Ἐν Ἑλλάδι, ὅπου ἡ φωνὴ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου ἀντήχησεν ἀπὸ τοῦ βράχου τοῦ Ἀρείου Πάγου καταγγέλλουσα τὸν ἄγνωστον Θεόν, τὸ χριστιανικὸν δὲ κήρυγμα ἔχει μόνον δι' ἀφθίτου φιλολογικῆς δόξης ἔστρεψε τὸν Ἑλληνισμὸν, ἀλλὰ καὶ ἀνεκκίνησεν αὐτὸν ἠθικῶς καὶ ἐνίσχυσε κοινωνικῶς καὶ σὺνημωσε καὶ συνεκρότησεν εἰς δύναμιν πολιτικὴν, ἐν Ἑλλάδι ὅπου τὸ Χριστιανικὸν κήρυγμα καὶ ὁ Χριστιανικὸς κληρὸς ἔχουσι νὰ ἐπιτελέσωσιν ἔτι ὑψίστην ἀποστολὴν διὰ τῆς ἀρμονικῆς συνενώσεως Χριστιανισμοῦ καὶ Ἑλληνισμοῦ, ὁ Σύλλογος τῆς «Ἀναπλάσεως» ἰδρύων τὸ Ταμίον τοῦ «Ἀπ. Παύλου» ὑπὸ τὴν προστασίαν Κωνσταντινου καὶ Σοφίας ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῶν γάμων των, ἐπραξε τοῦτο ἐν τῇ πεποιθήσει ὅτι δι' αὐτὸν οὗτος εἶνε ἔτι μόνον ὁ ἱεροπρεπέστερος, ἀλλὰ καὶ ὁ ἐθνικότερος τρόπος τοῦ πανηγυρισμοῦ τῆς ἐνώσεως δύο προσώπων καὶ ὀνομάτων τόσῳ εἰς τοὺς Ἑλληνας σεπτῶν, προσφιλῶν, ἱερῶν.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΤΗΣ «ΑΝΑΠΛΑΣΕΩΣ»

ΠΡΟΣ ΠΑΝΗΓΥΡΙΣΜΟΝ ΤΩΝ ΓΑΜΩΝ

ΤΗΣ Α. Υ. ΤΟΥ ΕΠΙΤΙΜΟΥ ΑΥΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΤΟΥ ΔΙΑΔΟΧΟΥ

ΜΕΤΑ ΤΗΣ Α. Υ. ΤΗΣ ΠΡΟΓΡΑΦΗΣ

ΣΟΦΙΑΣ ΧΟΕΝΤΖΟΛΕΡΝ

Τὸ Συμβούλιον τοῦ Συλλόγου τῆς «Αναπλάσεως» συνελθὸν εἰς ἑτακτον συνεδρίαν σήμερον τῆ 9 Ἰουλίου τοῦ 1889 ἀποφασίζει ὡς ἑξῆς.

Α'.

Πρὸς πανηγυρισμὸν καὶ διαρκῆς ἐνθύμιον τῆς ἡμέρας τῆς τελέσεως τῶν γάμων τοῦ ἐπιτίμου προέδρου τοῦ Συλλόγου τῆς «Αναπλάσεως» Κωνσταντίνου τοῦ Διαδόχου τοῦ Ἑλληνικοῦ θρόνου μετὰ τῆς Α. Υ. τῆς προγραμματικῆς Σοφίας Χοεντζόλλερν ὁ Σύλλογος συνίστησι ταμεῖον ἰδιαιτέρον πρὸς θρησκευτικὴν καὶ ἠθικὴν διαμόρφωσιν τῶν Ἑλληνικῶν πληθυσμῶν, τῶν ἀρχαίων μάλιστα συνοικισμῶν, κατὰ τοὺς ἐπομένους βροῦς:

1) Συνιστᾶται ταμεῖον ὑπὸ τὸ ὄνομα: «Ταμεῖον ὁ Απόστολος Παῦλος ὑπὸ τὴν ὑψηλὴν προστασίαν Κωνσταντίνου καὶ Σοφίας» πρὸς ἠθικὴν καὶ θρησκευτικὴν μόρφωσιν καὶ τεχνικὴν ἀνάπτυξιν τῶν Ἑλληνικῶν πληθυσμῶν τῶν ἀρχαίων μάλιστα συνοικισμῶν.

2) Τὸ ταμεῖον ἔσται ὅπως ἰδιαιτέρον, ἀπαρτίζον ἰδίαν νομικὴν προσωπικότητα ὑπὸ τὸ ὄνομα: «Ταμεῖον ὁ Απόστολος Παῦλος ὑπὸ τὴν ὑψηλὴν προστασίαν Κωνσταντίνου καὶ Σοφίας».

3) Ἡ διοίκησις τοῦ Συλλόγου τῆς «Αναπλάσεως» καταρτίζει ὀριστικῶν τοῦ ταμεῖου κανονισμῶν τῆ ἐγκρίσει τῆς Κυβερνήσεως.

4) Ἦροιο τοῦ ταμεῖου ἔσονται α) τὰ ὀρισθησόμενα κατ' ἔτος ποσὰ ὑπὸ τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου τοῦ Συλλόγου τῆς «Αναπλάσεως» ἐκ παντὸς περιουσιασμοῦ ἀπὸ τὰς τακτικὰς καὶ καθαρὰς αὐτοῦ προσόδους β) ἐκούσια συνεισφοραί.

5) Αἱ πρόσοδοι τοῦ ταμεῖου θέλουσι χρησιμεύσει εἰς προπαρασκευὴν καὶ συντήρησιν ἐγγράμων βιβλίων εἰς τοὺς Ἑλληνικοὺς πληθυσμοὺς ἐν τοῖς ἀρχαίοις μάλιστα συνοικισμοῖς ἔχοντων τὰ προσόντα ὅσα εἶνε ἀναγκαῖα, ὅπως διὰ τῆς ἐξηγήσεως τῆς ἠθικῆς τοῦ Ἑδαγγελίου καὶ τῆς ἀπλῆς τῶν Γραφῶν ἀναπτύξεως γινόμενης καθ' ἕνα τὰς ἑορτὰς καὶ διὰ τῶν ἐκπαιδευτικῶν αὐτῶν γνώσεων, καί, καθ' ἕνα ὅσον δυνατὸν, διὰ τῆς στοιχειώδους περὶ τὴν γεωργικὴν οἰκονομίαν μαθήσεώς τιν, συντείνωσιν εἰς τὴν θρησκευτικὴν καὶ τεχνικὴν μόρφωσιν τῶν κατοίκων τῆς περιφερείας, εἰς ἣν ἕκαστος θέλει ἐγκατασταθῆ.

6) Ἡ χρηματικὴ διαχείρισις τοῦ ταμεῖου γίνεται ὑπὸ τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου τοῦ Συλλόγου τῆς «Αναπλάσεως», ἡ δὲ ἐπ' αὐτοῦ ἐποπτεία ἀνατίθεται εἰς τριμελὲς συμβούλιον συγκείμενον ἐκ τῶν κατὰ καιροὺς προέδρου τοῦ Ἄρειου Πάγου, προέδρου τοῦ Ἑλεγκτικοῦ συνεδρίου καὶ ἐκ τοῦ διοικητοῦ τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς. Τὸ συμβού-

λιον τοῦτο δικαίωμα ἔχον νὰ ἐξελέγη ἕκαστος τὸ ταμεῖον, θέλει δημοσιεῖται ἕκαστος τοὺς λεπτομερεῖς ἐκθεσὶν περὶ τῶν εἰσπραξέων καὶ δαπανῶν καὶ περὶ τῆς καθόλου ἐνεργείας του.

7) Ἐν περιπτώσει διαλύσεως τοῦ Συλλόγου τῆς «Αναπλάσεως» τὸ ἐπιτηρητικὸν συμβούλιον, τῆ ἐγκρίσει τῆς ἑορᾶς Συνόδου καὶ τῆς Κυβερνήσεως, φροντίζει περὶ ἀντικαταστάσεως ἄλλης διοικήσεως τοῦ ταμεῖου.

8) Παρὰ τῆ Ἑθνικῆ Τραπεζῆ ἀνοίγεται λογαριασμὸς ὑπὸ τὸν τίτλον «Ταμεῖον ὁ Απόστολος Παῦλος ὑπὸ τὴν ὑψηλὴν προστασίαν Κωνσταντίνου καὶ Σοφίας», ὑπὲρ οὗ κατατίθενται αἱ ἐκούσια συνεισφοραὶ καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ Συλλόγου ἐκ τῶν προσόδων του ὀρισθησόμενα, οὐδεμίαν δὲ γίνεται δαπάνη ἐκ τῶν κατατεθειμένων μὴ ἀναγομένη εἰς τὰ ἔργα τοῦ ταμεῖου.

9) Ὁ Σύλλογος τῆς «Αναπλάσεως» θέλει φροντίσει, ἔνευ ἀναβολῆς, ὅπως εἰς ἕνα τῶν γάμων τῆς πρωτευούσης, ἐν ᾧ τελοῦνται αἱ τελεταὶ τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας μετ' ὅλης τῆς τυπικῆς ἀκριβείας, γίνηται ἀπὸ ἕκαστην κυριακὴν εὐαγγελικὸν κήρυγμα, προπαρασκευάζονται δὲ δεόντως ἐν τῷ ναῷ πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν καθηκόντων αὐτῶν ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἱεροκήρυκος τοῦ Συλλόγου οἱ μέλλοντες νὰ ἐγκατασταθῶσιν εἰς τοὺς διαφόρους Ἑλληνικοὺς συνοικισμοὺς. Ἡ ἐκλογή τοῦ ἱεροκήρυκος καὶ τῶν ἄλλων ἐγγράμων βιβλίων τῶν σὺν αὐτῷ συντηρηθησόμενων ὑπὸ τοῦ ταμεῖου γίνεται ἕκαστος τῆ ἐγκρίσει τῶν ἑρμοδίων ἐκκλησιαστικῶν ἀρχῶν.

Πᾶσα ὑπὲρ τοῦ ταμεῖου συνδρομὴ διαβιβάζεται πρὸς τὸν πρόεδρον τοῦ Συλλόγου ἢ πρὸς τὸν διοικητὴν τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς.

ΒΒ'.

Κατὰ τὴν ἡμέραν τῶν γάμων γενήσεται θρησκευτικὴ τελετὴ εἰς ἐγκαινιάσιν τοῦ ταμεῖου καὶ δοξολογία ὑπὲρ τῶν ὑψηλῶν νυμφευομένων.

Ἐν τῇ θρησκευτικῇ τελετῇ μνημονευσθήσονται τὰ ὀνόματα τῶν μέχρι τότε εὐεργετῶν τοῦ ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν Α. Υ. ταμεῖου.

Ὁ ἱεροκήρυξ τοῦ Συλλόγου θέλει ἐκφρασῆσαι τὸν κατάλληλον ἐν τῷ ναῷ λόγον.

Ἡ θρησκευτικὴ τελετὴ θὰ ἐπαναλαμβάνηται κατ' ἔτος ὑπὲρ τῶν εὐεργετῶν τοῦ ταμεῖου τῆ ἡμέρα τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων.

Τὸ περιοδικὸν τοῦ Συλλόγου, ἐκδοθησόμενον ἐκτάκτως κατὰ τὴν ἡμέραν τῶν γάμων θέλει περιέχει καὶ τὸν λόγον τοῦ ἱεροκήρυκος καὶ τὰ ποσὰ ὅσα μέχρι τότε ἤθελον ὑπὲρ τοῦ ταμεῖου συλλεχθῆ ἐξ ἕκαστου κατ' ὄνομα τῶν προσεργεμένων.

Τὸ κατάστημα τοῦ Συλλόγου θέλει κοσμηθῆ καὶ φωταγωγηθῆ καθ' ἕνα τὴν διαρκείαν τῶν ἑορτῶν.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συλλόγου θέλει παρουσιάσει εἰς τὰς Α. Υ. Βιβλίον Τιμῆς, ἐν τῷ ὅποιον θὰ ᾄδων ἐγγεγραμμένα καὶ θὰ ἐγγράφονται ἀκολούθως τὰ ὀνόματα τῶν εὐεργετῶν τοῦ ὑπὸ τὴν προστασίαν αὐτῶν ταμεῖου.

Τὸ συμβούλιον τοῦ Συλλόγου τῆς «Αναπλάσεως», ἀποφασίζον τὰ ἀνωτέρω πρὸς πανηγυρισμὸν καὶ διαρκῆς ἐνθύμιον τῶν γάμων τοῦ ἐπιτίμου προέδρου αὐτοῦ Κωνσταντίνου τοῦ Διαδόχου τοῦ Ἑλληνικοῦ θρόνου μετὰ τῆς Α. Υ. τῆς προγραμματικῆς Σοφίας Χοεντζόλλερν, ἀνατίθησιν εἰς τριμελὴ ἐπιτροπείαν τὴν ἐν ἰδιαιτέρῳ προγράμματι δημοσιεῦσιν τῆς ἀποφάσεως αὐτοῦ ὑπογεγραμμένης ὑπὸ τοῦ προέδρου καὶ τοῦ γραμματέως τοῦ Συλλόγου.

Ὁ Πρόεδρος
Α. Ρ. ΡΑΓΚΑΒΗΣ

Ὁ Γραμματεὺς
Κ. Α. ΔΙΑΔΕΙΣΜΑΣ

ΣΥΛΛΟΓΟΣ «ΑΝΑΠΛΑΣΕΩΣ»

ΥΠΟ ΤΗΝ ΕΠΙΤΙΜΟΝ ΠΡΟΕΔΡΙΑΝ

ΤΗΣ Α. Β. Υ. ΤΟΥ ΔΙΑΔΟΧΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

№ 0. 1794.

Πρὸς τοὺς ἀπανταχοῦ Ἑλληνας

Μεγα γερνός, ἠψίστης ἐθνικῆς σημασίας καὶ πανελληνίου χαρᾶς, τελείται προσεχῶς, οἱ γάμοι τῆς Α. Β. Υ. τοῦ Διαδόχου τοῦ Ἑλληνικοῦ θρόνου ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ μετὰ τῆς Α. Υ. τῆς πριγκιπίσσης τοῦ κρατικοῦ Γερμανικοῦ ἔθνους ΣΟΦΙΑΣ Χοετζόλερν.

Τὸ Συμβούλιον τοῦ Συλλόγου τῆς «Ἀναπλάσεως» διατελοῦντος ὑπὸ τὴν ἐπίτιμον προεδρίαν τῆς Α. Υ. τοῦ Διαδόχου, ὅστις καὶ αὐτοπροσώπως διηύθυνε τὴν πανηγυρικὴν αὐτοῦ συνεδρίαν κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς μεγάλης ἐθνικῆς ἐορτῆς, ἀποφασίσαν τὰ συνεορτάσῃ μετὰ τοῦ ἔθνους παντὸς ἐπὶ τῷ εὐτυχῆ γεγονότι, ἐκδίδωσιν ἴδιον προγραμμα, ᾧδε ἐπισυνημιέμενον, δι' οὗ σὺν τοῖς ἄλλοις προτείνει εἰς τοὺς ἀπανταχοῦ Ἑλληνας τρόπον πανηγυρισμοῦ κοινωφελούς, ἀναμνηρίστου πρακτικότητος, εἰς ὃν ἕκαστος δύναται νὰ μετέσχῃ, ἐκδηλῶν τὴν ἐπὶ τοῖς γάμοις τοῦ πρωτετόκου υἱοῦ τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἐθνικὴν αὐτοῦ χαρὰν, προτείνει δηλονότι τὴν σύστασιν Ταμείου ὑπὸ τὴν Ὑψηλὴν προστασίαν Κωνσταντίνου καὶ Σοφίας, αὗ ἡ εὐδοκίμησις θέλει πληρῶσει μίαν τῶν μεγάλων ἐθνικῶν ἀναγκῶν.

Ταμεῖα καὶ σωματεῖα ὁμοίου σκοποῦ ὑπάρχουσιν ἐν πᾶσι τοῖς πεπολιτισμένοις ἔθνεσι καὶ δὴ καὶ ἐν αὐτῇ τῇ ὁμοδόξῳ Ῥωσσίᾳ, ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Α. Μ. τῆς Αὐτοκρατορίας, πολλὰς δεχόμενα καὶ ἐπιφειδῶς διατιθέντα τὰς συνδρομὰς παρὰ πλείστον φιλοχρίστον καὶ φιλοπατρίδων ἀνδρῶν παρ' ἡμῶν δέ, οἵτινες μερίστην ἔχομεν ἀνάγκην φρονησεντικῆς καὶ ἠθικῆς μορφώσεως, μάλιστα τῶν ἀπανταχοῦ γεωργικῶν ἑλληνικῶν πληθυσμῶν, πρῶτον ἢ ἄλλο ἐπ' αἰσίοις συνιστάμενον τοιοῦτον ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν Α. Α. Υ. Υ. Κωνσταντίνου καὶ Σοφίας Ταμείου, πεποιθήμεν ὅτι θέλει τύχει πανελληνίου ὑποστηρίξεως παρὰ παντὸς Ἑλληνοῦ, καὶ μάλιστα τῶν φιλοστόργων υἱῶν τῆς μεγάλης Πατρίδος, τοὺς ὁποίους καὶ ἡ θέλησις καὶ ἡ δύναμις καὶ ὁ Θεὸς ἀνεβίβασαν εἰς τὴν ὑψηλὴν θέσιν τοῦ νὰ κατανοῶσι τὰς ἐθνικὰς ἀνάγκας καὶ νὰ προβαίνοσιν εἰς φεραπείαν αὐτῶν μετὰ τῆς αὐτῆς προθυμίας καὶ συναισθησέως τοῦ καθήκοντος, μεθ' ἧς ἄλλοι προβαίνοσιν εἰς πληρῶσιν τῶν ἰδίων καὶ τῶν οἰκογενειακῶν ἀναγκῶν.

Τὸ τάλαντον τοῦ πλουσίου καὶ τῆς χήρας ὁ ὀβολὸς εἶνε ἐξ ἴσου εὐπρόσδεκτα εἰς ἐκδήλωσιν τῆς κοινῆς εὐφροσύνης.

Πᾶσα ὑπὲρ τοῦ Ταμείου συνδρομὴ πέμπεται πρὸς τὸν πρόεδρον τῆς «Ἀναπλάσεως» ἢ πρὸς τὸν διοικητὴν τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 9 Ἰουλίου 1889.

Ὁ Πρόεδρος
Α. Ρ. ΡΑΓΚΑΒΗΣὉ Γραμματεὺς
Κ. Α. ΔΙΑΛΕΙΣΜΑΣ

ΠΕΡΙ ΑΓΑΠΗΣ

ΑΠΟ ΦΑΛΗΡΟΥ ΕΙΣ ΑΘΗΝΑΣ

Α.

Ὁ ἥλιος εἶχεν ἀργίως ὄψει αἱ τελευταῖαι αὐτοῦ ἀκτῖνες ἐχρωμάτιζον διὰ ζωνροῦ καὶ ποικίλου χρωματισμοῦ τὸν ὑπὲρ τὰ δυτικὰ ἀστρικά ὄρη ὀρίζοντα, προέκυπτεν ἡδὴ δειλὴ ἢ ὕψις ἀστέρων τινῶν καὶ ἡ σελήνη πλησιφαῖς ὑποῖτο ὑπὲρ τὸν Ὑμηττόν, ὅτε ἐβαδίζομεν ἀνὰ τὴν παραλίαν τοῦ Φαλήρου, ὅπου τὰ κύματα ἐξέπνεον ἀφιέντα κένθριμον φλοῖσβον, ὁ φίλος Εὐθύφρων, ὁ ἀγαπητὸς Γεώργιος καὶ τρίτος ἐγώ. Πρὸ ὀλίγου εἰς τὰ θροσερὰ τοῦ κόλπου λουστῆντες ὕδατα ἐσκοποῦμεν νὰ ἀναβῶμεν εἰς Ἀθήνας, ὁπόθεν κατήλθομεν.

— Σπεύσωμεν, εἶπεν ὁ Εὐθύφρων ἑτοίμη ἢ σιδηροδρομικὴ ἀμαξοστοιχία ἐκινεῖ μετὰ μικρόν.

— Ἄν ἀναβαίνομεν καλλιτέρον πεζῇ; ὑπέλαβεν ὁ Γεώργιος ἢ σελήνη φωτίζει ὠραία, ἢ αὔρα πνέει θροσερὰ, ἢ ὁδὸς ἀπλοῦται εὐθεῖα, οἱ φίλοι εἰμεθα τρεῖς ἢ τέσσαρες ἢ πενθῆρας ὡς τὸ περιπατεῖν ἡμᾶς ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας; Ὁ ἡμιῶμεν βαδίζοντες καὶ θὰ κατανησώμεν εἰς Ἀθήνας ἀκόπως καὶ ἀνεκασθήτως.

— Ἐπικροτῶ εἰς τὴν πρότασιν τοῦ Γεωργίου, εἶπον καὶ ἐγώ καίτοι εἰμὶ κωκοπιακός, πολὺ κολυμβήσας, θὰ παρακολουθήσω δ' ὅμως εὐχαρίστως, ἀποῦ πρόκειται νὰ συμπεριπατήσω μετὰ φίλων, οἷος ὁ Εὐθύφρων καὶ ὁ Γεώργιος, ὧν ὁ μὲν, ὡς πηγὴ καλίσσους, προχέει διὰ τῶν χειλέων εὐθυφροσύνης γλυκερὰ νάματα, ὁ δὲ Γεώργιος, ὡς ἐπιτήδειος γεωργός, γινώσκει νὰ διευθύνῃ τὸ ζεῖθρον, ὅπου γενναῖα φρυτὰ δαψιλοῦς χορῆσαι ἀρδεύσεως. Ἡδέως λοιπὸν θὰ ἀκούσω ὑμῶν, ἐν σιωπῇ παρακολουθῶν, περὶ ἀρετῆς καὶ πάλιν διαλεγόμενων, ὡς οἱ πάλαι ἐκεῖνοι περιπατητικοί.

— Ἄγομεν, εἶπεν ὁ Εὐθύφρων καὶ ἐτάπη πρῶτος, ἡμῶν ἐπομένων, τὴν ἐκ Φαλήρου εἰς Ἀθήνας ἔγρουσαν.

Μετὰ μικρὸν σιωπῆν, καθ' ἣν βραδυποροῦντες ἐθεώμεθα ἕκαστος τὰ ὠραία τῆς περὶ ἡμᾶς φύσεως, πρῶτος τὸν λόγον ἀναλαβάν, εἶπεν ὁ Εὐθύφρων. — «... Τυχῶναι μέγιστον ἀγα-

θὸν ἐν ἀνθρώπῳ τοῦτο, ἐκάστης ἡμέρας περὶ ἀρετῆς τοὺς λόγους ποιεῖσθαι...» Ὁδῶτα παρίστησιν ἐν τῇ Ἀπολογία ὁ Πλάτων τὸν Σωκράτη λέγοντα, καὶ εἶνε ἀληθεστάτη ἢ φῆσις. Διαλεχθῶμεν λοιπὸν περὶ ἀρετῆς ἐν γνώσει ὅτι, κατὰ τὴν ἀληθῆ στωικατικὴν φῆσιν, ἐν τῶν μεγίστων ἀγαθῶν, ὧν δύναται ἐν τῷ βίῳ τούτῳ νὰ ἀπολαύσῃ ὁ ἄνθρωπος, εἶνε καὶ τὸ περὶ ἀρετῆς διαλέγεσθαι. Ἄλλως τε ἐδειχθη πρῶτον ὅτι ἀληθῶς ἀναπλάττεται τις, ὅταν, νοῶν ὁρθῶς τὰς ἀρετὰς καὶ τὰς ἀντιθέτους κακίας, τὰς μὲν ἀγαπᾷ καὶ ἐργάζεται ὡς περιβληθῆ, μισῇ δὲ τὰς κακίας καὶ μοχθῇ νὰ ἐκκαθάρῃ εἰ τι μέρου ὑπολαυθᾷ ἐν αὐτῷ. Ὅντες λοιπὸν φίλοι ἡμεῖς καὶ ὁπαδοὶ τῆς ἀληθῆς ἀναπλάσεως, ὅτι ἀκόλουθον καὶ πρακτικὸν ἡμῶν αὐτοῖς ποιοῦμεν περὶ ἀρετῆς διαλεγόμενοι, ἀποῦ ὁ περὶ αὐτῆς λόγος εἶνε ὁδὸς τις ἐπὶ τὴν ἀνάπασιν.

— Δι' ὅλα ταῦτα, ὡς ὁρθότατα, ἐπευφημῶ, εἶπεν ὁ Γεώργιος προτείνω δὲ περὶ ἀγάπης νὰ διαλεχθῶμεν κατὰ τὸν ἐσπερινὸν ἡμῶν τοῦτον περιπατον, ἐὰν καὶ εἰς ὑμᾶς εἶνε τοῦτο τὸ θέμα ἀγαπητόν.

Καὶ ὁ Εὐθύφρων — Τί ἀγαπητότερον, εἶπεν, ἄλλο ἔσον τὸ περὶ ἀγάπης διαλέγεσθαι ἐν αὐτῷ ἀγαπητῷ περιπάτῳ μετὰ οὕτω ἀγαπητῶν ἀνδρῶν; Ἡ ἀγάπη εἶνε ἡ ὑπάτη τῶν ἀρετῶν καὶ «ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστίν», διδάσκει ὁ ἀλάθητος τῆς ἠθικῆς κώδικς. Διαλεγόμενοι λοιπὸν περὶ ἀγάπης, τὸν Θεὸν τῆς ἀγάπης θὰ ἔχομεν φωτίζοντα τὴν διάνοιαν ἡμῶν διαλεγόμενων, ὡς ἢ ἡ σελήνη αὐτὴ καὶ οἱ ἀστέρες αὐτοὶ φωτίζουσι τὸ βῆμα ἡμῶν περιπατοῦντων. Καὶ δὴ σὺν Θεῷ ἀρχώμεθα. Εἰπέ δὴ μοι, ὦ Γεώργιε, θέλοντες νὰ θεωρήσωμεν τὴν ἀγάπην, νὰ γνωρίσωμεν αὐτὴν ἐν γένει τε καὶ κατ' εἶδος, νὰ ἀνεύρωμεν τίνα τὰ αἰτία καὶ τὰ ἀποτελέσματα αὐτῆς, νὰ κατανοήσωμεν τίς ἢ πρὸς τὰς ἄλλας ἀρετὰς σχέσις αὐτῆς καὶ ἐνὶ λόγῳ θέλοντες νὰ θεωρήσωμεν ὅτι περὶ τὴν ἀγάπην θεωρεῖται, ποῦ πρόκειται νὰ ἀναζητήσωμεν αὐτὴν καὶ ἀνευρόμεντες πῶς νὰ γείνωμεν κάτοχοι αὐτῆς καὶ τῶν κατ' αὐτὴν πάντων;

— Οὐχὶ δύσκολόν τι, ὦ Εὐθύφρων, ὡς ἐγὼ νομίζω, ἐρωτᾷς, εἶπεν ὁ Γεώργιος. Ἄηλον δὲ ὅτι ἐν ἡτο ἔχθρὸς τις ἢ ἀγάπη, διὰ πλοῦτον καὶ δικτύων ἢ ἐγκρίσεων θὰ ἀνεζητοῦμεν κα

θά συναλαμβάνομεν αὐτὴν εἰς τὰ ὕδατα τῆς Φαληρικῆς ταύτης θαλάσσης· ἐὰν δὲ ἦτο λαγρός τις ἢ κέρδιξ διὰ κυνῶν καὶ ὄπλων θά ἐθηρευόμεν αὐτὴν εἰς τὰ δάση ἐκεῖνα τοῦ Πενταλικοῦ ἢ τῆς Πάρνηθος· ἐὰν δὲ ἦτο χρυσός τις ἢ ἄργυρος εἰς τῆς γῆς τὰ ἔγκατα ἐν μεταλλείῳ τε καὶ θά ἀνεξήτουσμεν αὐτὴν· ἀλλ' ἦδη, οὐδὲν τοιοῦτον οὐδὲν, οὔτε ἐν ταῖς ὕδασι οὔτε εἰς τὰ δάση οὔτε εἰς τῆς γῆς τὰ ἔγκατα πρέπει νὰ ἀναζητήσωμεν αὐτὴν· διότι ἡ ἀγάπη δὲν εἶνε μικρὰν ἡμῶν, εἶνε πλησίον, εἶνε ἐν τῶς ἡμῶν, καὶ εἶνε εὐάλοτου θήραμα, ὅταν ἐγγίς τὸν Εὐθύφρονα ἐμπειροῦ θηρευτὴν καὶ τὴν διαλεκτικὴν «κὺν ὁ ρ λ α κ α λ ν η ς ὁ ς τ ι ν ε ὕ ρ ι ν ο ν β ἄ σ ι ν».

Ὁρθῶς ἀπεκρίθη, Γεώργιε, εἶπεν ὁ Εὐθύφρων, ὅτι ἡ ἀγάπη ἐντὸς ἡμῶν πρέπει νὰ ἀναζητηθῆ. Ἀλλ' εἰς τὰ γνωρίζωμεν αὐτὴν καὶ τὰ κατ' αὐτήν; Εἶνέ τι σπλάγγιον; δύναται τις νὰ ψηλαφήσῃ αὐτὴν διὰ τῆς ἀφῆς; ἢ δύναται τις νὰ ἴδῃ αὐτὴν διὰ τοῦτου τοῦ ὀφθαλμοῦ ἢ νὰ ἀκούσῃ διὰ τοῦ ὠτός τούτου; ἢ εἶνέ τι ὑποκείμενον εἰς ὑσφρησιν; ἢ εἶνέ τι οὐπερ δύναιται τις διὰ τούτου τοῦ στόματος νὰ γευθῆ;

— Οὐδὲν τούτων εἶπεν ὁ Γεώργιος. Τὰ αἰσθητήρια ταῦτα εἶνε τὰ ὄργανα, δι' ἃν γνωρίζομεν τὸν περὶ ἡμᾶς τοῦτον κόσμον. Αἱ πέντε αἰσθήσεις εἰσὶν ἰσάριθμοι θῦραι, δι' ἃν σύγκοινωνοῦμεν πρὸς ἃ, ἐκτὸς ἡμῶν ὕλικόν.

— Ἀκριβῶς τοῦτο, εἶπεν ὁ Εὐθύφρων. Ἀλλὰ παρὰ τὸν ἐκτὸς τοῦτον ὕλικόν κόσμον δὲν σοι φαίνεται ὅτι ὑπάρχει ἐντὸς ἡμῶν καὶ ἕτερος κόσμος διανοημάτων, θελημάτων καὶ αἰσθημάτων πολυπληθῶν καὶ ποικιλοτάτων;

— Οὐδέεις, νομίζω, εἶπεν ὁ Γεώργιος, ἑνθροπος λεγόμενος διετέλεσεν ἐν ἀγνωσίᾳ τούτων.

Καὶ ὁ Εὐθύφρων— Ἀληθέστατα, εἶπε. Καὶ τῶ ὄντι πᾶσαι σχεδὸν αἱ ἕξωτερικαὶ ἡμῶν κινήσεις εἰσὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ τούτου κόσμου ἐκδηλώσεις καὶ πᾶσα ἐκ τοῦ ἕξωτερικοῦ κόσμου διὰ τῶν αἰσθητηρίων ἐπιδράσεις ἐπάγεται ἀνάλογον ἐν τῶ ἐσωτερικῶ ἡμῶν κόσμῳ κίνησιν, ὡς κινουῦνται τὰ ἐντὸς δεξαμενῆς τινος ὕδατα, ὅταν λίθον τινὰ ἐκωθεῖν εἰς αὐτὴν φέρωμεν. Ἀλλὰ πῶς τὸν ἐν ἡμῖν τοῦτον κόσμον γνωρίζομεν; Ἡ οὐχὶ δῆλον ὅτι ἔχομεν καὶ ἐν ἡμῖν αἰσθητήριά τινα ἀνάλογα τῶν ἐκτὸς ὀφθαλμῶν καὶ τῶν ὠτων καὶ τῶν ὁμοίων καὶ ἕτερον

αἰσθῆς φῶς καὶ ἀέρα, δι' ἃν ἡ γυνῆσις τοῦ ἐν ἡμῖν κόσμου παρέρχεται; Ἡ πῶς λέγεις;

— Ἀνάγκη, εἶπεν ὁ Γεώργιος, νὰ ὁμολογήσω πρὸς ταῦτα.

— Ὡστε ἡ λεγομένη συνειδήσις, εἶπεν ὁ Εὐθύφρων, εἶνε ἀνάλογός τις ἐσωτερικῆ αἰσθησίς, ὅλον μυχία τις ἀκοή καὶ θρασις καὶ γυνῆσις καὶ ὑσφρησις καὶ ἀφῆ, δι' ἣς γινώσκομεν τὰ ἐν ἡμῖν διανοήματα καὶ θελήματα καὶ αἰσθητήρια καὶ τὸν ἕσω πάντα κόσμον.

— Καὶ τὴν ἀγάπην ἐπομένως, εἶπεν ὁ Γεώργιος· διότι καὶ αὕτη, τῶν συνειδητῶν οὐσα, διὰ τοῦ ἐσωτερικοῦ ὀφθαλμοῦ καὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ ὠτός τῆς συνειδήσεως γνωρίζεται ἡμῖν. Ἀλλὰ τί λοιπὸν εἶνε ἡ ἀγάπη;

— Ἐάν ποτε ἠγάπησας, εἶπεν ὁ Εὐθύφρων, ἀδύνατον νὰ ἀρνηθῆς τί εἶνε ἡ ἀγάπη, Γεώργιε ἀγαπητέ.

— Καὶ ἠγάπησα καὶ ἀγαπῶ, εἶπεν ὁ Γεώργιος, οὐδ' ὑπάρχει τις μὴ ἀγαπῶν τι, κἄν μίαν ἡμέραν βίωσῃ ὡς ἄνθρωπος.

Καὶ ὁ Εὐθύφρων— Τίνα ἠρώτησεν, ἀγαπᾷς;

— Καὶ ἄλλα πολλὰ καὶ σὲ ἐν τοῖς μάλιστα, εἶπεν ὁ Γεώργιος.

— Εὐτυχῆς ἐγὼ, εἶπεν ὁ Εὐθύφρων, ὑπὸ σοῦ οὕτω κελοῦ καὶ ἀγαθοῦ νεανίου ἀγαπώμενος· ἀλλὰ τοῦτο μὲν καὶ κάλαι ἐγίνωσκον, οὐδὲ καὶ σὺ ἀρνοεῖς ὅτι ἀνταποδίδωμί σοι τὰ ἴσα· ἀλλ' ἐκεῖνο ἦδη εἶπέ μοι, ἐν πάσῃ ἀγάπῃ δὲν θεωροῦνται δύο τινά;

Γεώργ.— Τίνα λέγεις ταῦτα;

Εὐθ.— Λέγω ὅτι ἐν πάσῃ ἀγάπῃ θεωροῦνται ἐνθεν μὲν ὁ ἀγαπῶν, ἐνθεν δὲ τὸ ἀγαπώμενον ἐν δὲ τῇ φιλευσίᾳ αὐτὸς τις εἶνε καὶ ἀγαπῶν καὶ ἀγαπώμενον.

Γεώργ.— Μάλιστα.

Εὐθ.— Ὡστε ἐὰν παρεικάσωμεν τὴν ἀγάπην πρὸς ὕδωρ τι διαυγές, ὃ μὲν ἀγαπῶν ἔσται τοῦ ὕδατος τούτου ἡ πηγὴ, ὃ δὲ ἀγαπώμενος τὸ ὕδατος τούτου ἡ δεξαμενὴ.

Καὶ ὁ Γεώργιος μειδιᾷσας— Εἶνε ὠραία, εἶπεν, ἡ εἰκὼν. Καὶ ἐν ἡ ἀμοιβαία ἡμῶν ἀγάπῃ ἦνέ τι ὁρατόν, θὰ ἐβλέπομεν τὴν καρδίαν τοῦ Εὐθύφρονος καὶ τὴν καρδίαν τοῦ Γεωργίου δύο πηγὰς καὶ δύο ἑμα δεξαμενάς καὶ τὸ ὕδωρ τῆς ἀγάπης θὰ ἐβλέπομεν φέον διαυγές ἐκ τῆς σῆς πηγῆς εἰς τὴν ἐμὴν δεξαμενὴν καὶ ἐκ τῆς ἐμῆς πηγῆς εἰς τὴν σὴν δεξαμενὴν.

— Ἀληθῆ ταῦτα λέγεις, φίλτατ' ὦ Γεώργιε, ἀπήνησθε συγκινημένους ὁ Εὐθύφρων. Σὺ λοιπὸν ὁ ἀγαπῶν καὶ ἀγαπώμενος θὰ εἴπῃς ἦδη τί εἶνε τοῦτο, ὑπερ ἀγάπῃ λέγεται.

Γεώργ.— Ὁρισμὸν παρ' ἐμοῦ τῆς ἀγάπης ζητῶν οὐχὶ τῶν εὐκόλων, ἀλλὰ τῶν δυσκολωτάτων τι ζητεῖς· διότι τὸ ὀρθῶς καὶ ἀκριβῶς ὀρίζειν οὐχὶ τῆς τυχοῦσης, ἀλλὰ φιλοσόφου διανοίας ἰδίον. Τὸν μὲν λοιπὸν ὀρισμὸν εἰς σὲ ἀπήνημι νὰ διατυπώσῃς· ἐγὼ δὲ θὰ σοι εἶπω τί συμβαίνει ἐν ἐμοὶ ἀγαπῶντι· εἶπον δὲ ὅτι σὲ ἐν τοῖς μάλιστα ἀγαπῶ· θὰ σοι διηγηθῶ δὲ τί σήμερον διὰ σὲ ἐπαθόν. Ἦτο τετάρτη μετὰ μεσημβρίαν ἡ ἕρα· ἤμην ἐτοιμὸς νὰ γράψω πρὸς φίλους ἐπιστολάς τινας, ὅτε αἴφνης ἐμνήσθην τοῦ Εὐθύφρονος καὶ τῆς μετ' αὐτοῦ τερπνῆς ἀναστροφῆς. Ἡ μνήμη αὕτη παρήγαγεν ἐν ἐμοὶ γλυκύπικρον αἰσθημά τι. Ἀφῆκα τὴν γραφίδα· εἶπα, «ἐς αὐτίον αἱ ἐπιστολαί», καὶ προσηλώθην εἰς τὴν ἀνάγνωσιν καὶ μελέτην τοῦ ἐν ἐμαυτῷ ἐγαρθέντος αἰσθηματος. Τί εἶνε, εἶπον, τὸ γλυκύπικρον τοῦτο, τὸ ἐκ τῆς μνήμης τοῦ Εὐθύφρονος γεννηθέν μοι αἰσθημα; Μήπως τοῦτο εἶνε ἡ ἀγάπη; Ἀλλὰ πόθεν τὸ γλυκὺ τοῦ αἰσθηματος; Τοῦτο ἀναμφιβόλως προήλθε, διότι ἡ διάνοια ἀστραπηθὸν παρεστῆσε πρὸ ἐμοῦ πάσας τὰς τερπνάς ὄφελείας ἔσσαν ἐκ τῶν μετὰ τοῦ φίλου συνηθῶν ἀναστροφῶν ἐν τῶ παρελθόντι ἀπήλαυσα. Ἀλλ' ἡ γλυκύτης ἔχει, εἶπον, καὶ ἄλλην πηγὴν, τὴν ἐλπίδα ὅτι καὶ ἦδη δύναμαι νὰ συνδιατρέψω μετὰ τοῦ φίλου, νὰ ἴδω τὴν συμπαθεῖ μορφήν του, νὰ συμπεριπατήσω μετ' αὐτοῦ. Ἐνεκα τῆς ἐξ Ἀθηνῶν ἀπουσίας μου διὰ πολλοῦ χρόνου στερούμενος αὐτοῦ, δύναμαι νὰ ἔλθω σήμερον εἰς συνάντησίν του, νὰ τὸν πείσω νὰ κατέλθωμεν εἰς Φάληρον, νὰ λουσθῶμεν ὁμοῦ, νὰ συγκολληθῶμεν, καὶ νὰ ἰσυνδιαλεχθῶμεν βαδίζοντες ἀνὰ τὴν παραλίαν. Ἡ τοῦ φίλου παρελθούσα καὶ μέλλουσα ἀπόλαυσις καρίστατο πρὸ ἐμοῦ ὡς παροῦσα, ἐκ δὲ τῆς διπλῆς ταύτης πηγῆς, τῆς ἀναμνήσεως καὶ τῆς ἐλπίδος, ἀπέρρεεν ἡ τοῦ αἰσθηματος μου γλυκύτης. Τὸ δὲ πικρὸν πόθεν; Παρατήρησα καὶ εἶδον ὅτι ἡ τῆς πικρίας πηγὴ προήρχετο ἐκ τῆς στερούσεως καὶ τοῦ φόβου τῆς ἀποτυχίας. Ἐάν, εἶπον, ἀπήλαυσον τοῦ Εὐθύφρονος ἄλλοτε, ἀλλ' ἦδη στερούμαι αὐτοῦ· νὰ σπεύσω εἰς συνάντησίν του· ἀλλ'

ἴσως δὲν εὔρω αὐτόν, ἢ ἴσως δὲν θελήσῃ νὰ συμπεριπατήσωμεν. Αἱ σκέψεις αὗται, παρετήρησα, ἀστραπηθὸν καὶ οἰονεὶ αὐτομάτως καὶ ἀνεπαίσθητως διερχόμεναι πρὸ ἐμοῦ κυρήγουν τὸ γλυκύπικρον τοῦ αἰσθηματος. Ἐπειτα παρετήρησα πόσῃν τὴν αἰσθημα τοῦτο εἶχεν ἰσχύον καὶ πόσον ἐπιτίθετο ἐπὶ τῆς θελήσεώς μου μοχθοῦν νὰ παρασύρῃ αὐτήν. Ἐπάλασε κατ' ἄλλων ἐγειρομένων αἰσθημάτων καὶ προὐκάλει τὴν ὑπερ αὐτοῦ συνηγορίαν τῆς διανοίας. Καὶ ὡς τὸ ἐλατήριον ἐνταθέν κινεῖ τὰς μηχανὰς τοῦ ὀρολογίου, ὡς ὁ ἵππος ὀρμήσας σύρει τὴν ἀμαξίαν, ὡς ὁ ἀκτύδς ἐμβάλλει τὴν κίνησιν εἰς τὸ πλοῖον, οὕτω καὶ τὸ γλυκύπικρον ἐκεῖνο αἰσθημα ἐνταθέν, ὀρμήσασιν, συμπεκνωθέν, κατεσχῶσασιν, ἐκίνησε καὶ ἠγαγέ με εἰς συνάντησίν σου, Εὐθύφρων. Ἀλλ' ἐκτοτε εἰς τὸ αἰσθημα ἐκεῖνο ἐπήλθε μεταβολή. Ἡ ἐξ αὐτοῦ λεπτή λύπη ὑπεχώρησε καὶ ἐγένετο ὕλον γλυκὺ καὶ χαρίεν. Πόθεν ἡ μεταβολὴ αὕτη; Ἐκ τῆς ἐπιτυχίας, ἐκ τῆς ἀπολαύσεως. Ἐδρον β, ἐπέδθουν, τὸν φίλτατον Εὐθύφρονα, καὶ ἀπολαύω αὐτοῦ γλυκέα εὐθυφροσύνης φήματα φθεγγόμενου. Ἀλλ' ἐνίοτε καὶ ἦδη ἀναμείγνυται εἰς τὴν γλυκύτητα τοῦ αἰσθηματος πικρία τις ἄλλη, διότι, λέγω, μετὰ μικρὸν ἀνάγκη νὰ ἀποχωρισθῶ τοῦ φίλτατου. Ἴδου λοιπὸν, ὦ φίλτατ' Εὐθύφρον, ἰδοὺ περιέγραψά σοι ὅτι πάσχω ἐγὼ ἐκ τῆς πρὸς σὲ ἀγάπης μου. Τὸ αἰσθημα λοιπὸν τοῦτο, τὸ κατὰ διαφόρους βαθμοὺς γλυκύπικρον, τὸ παλαιὸν κατὰ τῶν ἄλλων αἰσθημάτων, τὸ προκαλοῦν τὰς σκέψεις τῆς διανοίας καὶ κινεῖ τὴν θέλησιν, τὸ αἰσθημα τοῦτο φροῦδ ὅτι εἶνε ἡ λεγομένη ἀγάπη. Ἡ πῶς σὺ λέγεις, Εὐθύφρον;

— Ἐν πρώτοις συγχίρω σοι, ἀγαπητέ Γεώργιε, εἶπεν ὁ Εὐθύφρων, διὰ τὴν κρούσον, ἣν ἐποίησας εἰς τὴν παρατήρησιν καὶ μελέτην τῶν ἐν ἡμῖν αὐτοῖς συμβαινόντων. Ἐντὸς ἡμῶν ὑπάρχει κόσμος ὅλος, βαθείας σπουδῆς καὶ συντόνου μελέτης ἄξιος, καθ' ὅσον ὁ κόσμος οὗτος εἶνε ὁ περὶ τὸ πρόσωπον ἡμῶν αὐτῶν, εἶνε ὁ κυρίως ἄνθρωπος, ὁ ἕσω ἄνθρωπος, ἡμεῖς αὐτοί. Τὸ νὰ γνωρίζωμεν τὸ σῶμα ἡμῶν καὶ τὴν ἀνατομίαν καὶ τὰς λειτουργίας τῶν ὀργάνων αὐτοῦ, εἶνε ὀφείλιμον. Τὸ νὰ γνωρίζωμεν τῆς γῆς τὰ ἐνδότεα καὶ τὰ ἔσω καὶ τὴν ἐπιφάνειαν καὶ τὰς κατοικίας τῶν ἐπ' αὐτῆς

έθνων και την τούτων ιστορίαν, και τοῦτο ἀφέλιμον. Τὸ νὰ γνωρίζωμεν τὰ φυντά και τὰ ζῶα και τὸν ὄργανισμόν και τὰ εἶδη και τὰς ιδιότητας αὐτῶν, και τοῦτο ἀφέλιμον. Τὸ νὰ γνωρίζωμεν τοὺς ἀστέρας τοὺς ἐπιφανεῖς και τοὺς πλανήτας και τοὺς δορυφόρους και τοὺς ὄγκους και τὰς ἀποστάσεις και τὰς κινήσεις αὐτῶν, και τοῦτο ἀφέλιμον. Τὸ νὰ ἔχωμεν πᾶσαν ἐν γένει τὴν ἐκ τῆς μελέτης τοῦ κόσμου ἀπορρέουσαν γνῶσιν, φύσει ὁ ἄνθρωπος τοῦ εἰδέναι ὀρέγεται, και πᾶσα πλήρωσις τῆς ὀρέξεως ταύτης εἶνε εὐφροσύνης πηγὴ. Ἀλλὰ τὸ νὰ γνωρίζωμεν τὸν περὶ ἡμῶς τοῦτον κόσμον, τὸ οὐκ ἐγώ, τὸ ἕτερον, και νὰ ἀγνωσκῶμεν τὸν ἐν ἡμῖν, ἡμᾶς αὐτούς; Τοῦτο εἶνε ὀλέθριον. Τὸ νὰ μὴ βλέπωμεν τὰ πρὸ ποδῶν και νὰ βαδίζωμεν θεωροῦντες τὰ πόρρω, εἶνε φόβος μὴ πάθωμεν ὅ,τι και ὁ Θαλῆς, ὅστις, βαδίζων και ἐπισκοπῶν τοὺς ἀστέρας, κατέπεσεν εἰς τὸν πρὸ τῶν ποδῶν του βόθρον. Εἶνε λοιπὸν σπουδαιότατη και ἀφελιμοτάτη ἡ γνῶσις τοῦ ἐν ἡμῖν κόσμου. Ἡ βούλησις και τὰ κατ' αὐτήν, ἡ νόσις και τὰ ἐκείνης, ἡ πάθισις και τὰ συναφῆ ταύτη, οἰκοδομοῦσι, μεθοδικῶς μελετώμενα, ἐπιστήμης ὕλης σπουδαιότητας. Τὴν σπουδαιότητα ταύτην κατανοοῦντες και οἱ πάλαι πατέρες ἡμῶν περὶ πολλοῦ ἐποιοῦντο τὸ Γνωθὶ σαυτόν. Ἡ γνῶσις αὕτη τοῦ ἐγὼ βοηθεῖ εἰς τὴν γνῶσιν τοῦ οὐκ ἐγὼ και τῆς ἀμφοτέρων αἰτίας. Ἡ διπλῆ αὕτη γνῶσις, ἡ τοῦ ἐν ἡμῖν και ἡ τοῦ περὶ ἡμᾶς κόσμου, εἶνε αἱ διδυμοὶ πτέρυγες, δι' ὧν ἡ διάνοια, ἰπταμένη, ἀνέρχεται ἐκ τοῦ γεγονότος εἰς τὸ ὄν και ἐπισκοπεῖ τὴν τῶν ὄντων ἐπάντων ἀρχὴν και τὸ τέλος αὐτῶν. Ἴδοὺ διατὶ συνεχάρην σοι, ὦ Γεώργιε, ἐπὶ τῇ προόδῳ σου εἰς τὴν μελέτην τῶν ἐν ἡμῖν συμβαινόντων. Ἀλλ' ἐπανέλθωμεν ἤδη ἐπὶ τὸ θέμα ἡμῶν. . .

Ἦθελε νὰ προχωρήσῃ, ἀλλ' ἠναγκάσθη νὰ διακόψῃ ἐνταῦθα ὁ Εὐθύφρων τὸν λόγον. Φίλοι και φίλοι ἐκ Φαλήρου ἐφ' ἀμαξῶν δύο ἐπανερχόμενοι ἀνευρήμην ἐπὶ τῇ συναντήσει και ἔδραμον πρὸς ἡμᾶς διατάξαντες τοὺς ἡμιόχους νὰ σταθῶσι.

Κ. ΔΙΔΑΞΙΜΟΣ

ΠΕΡΙ ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

Α'.

Ὁ ἄνθρωπος πλασθεὶς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἔλαβα παρ' αὐτοῦ δυνάμεις, ἐν ἡ καλλιέργεια και ἀνάπτυξις κατέστησαν αὐτὸν προκείμενος τοῦ χρόνου κορυφίδα ὡς τῶν ἄλλων ἐπὶ γῆς πλισμάτων τοῦ Θεοῦ. Οὗτος τῷ ὄντι διὰ τῶν ἐκτάκτων και ὅλων ἐξαιρετικῶν δυνάμεων του συνέστησε κοινωνίαν, ἴδρυσεν πολιτείαν και κράτος, ἔθετο νόμους πρὸς ἐξασφάλισιν τῶν ἀγαθῶν του, ἐπέθετε τέχνας και ἐπιστήμας, προέβη και προβαίνει ἀπαύστως εἰς ἐπιχειρήσεις, δι' ὧν διατρανοῦνται καθ' ἐκάστην ἡ κυριότης αὐτοῦ ἐπὶ τῆς ἄλλης φύσεως.

Τὶ ὅμως καθιστᾷ τὸν ἄνθρωπον ἐπὶ γῆς ἀληθῆ ὄντως και ζῶσαν εἰκόνα τοῦ Θεοῦ; Ἡ πρὸς τὸν πλάστην του κατὰ τὸ δυνατόν ἠθικὴ αὐτοῦ ὁμοίωσις. Ἡ ἠθικὴ δ' αὕτη ἀνάφωσις τοῦ ἀνθρώπου τὸν κυριώτερον ὄρον τοῦ ἀληθοῦς προορισμοῦ του ἀποτελοῦσα εἶνε πρῶτον ἐγγενεστέρων και ὑψηλοτέρων ἐνεργειῶν, μεγάλοι δὲ και σπουδαῖοι οἱ παρήγοντες αὐτῆς. Πάσης δ' ἐνεργείας πρὸς τοῦτο ἀφορώσης ἡ σημασία τοσοῦτω μείζων ἀποβαίνει, ὡς αὕτη οὐ μόνον πρὸς τὸν πλάστην του ἀνυψοῖ τὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ και τὴν ἐπίγειον εὐδαιμονίαν του ἐξασφαλίζει. Τῷ ὄντι ἔνευ ἠθικότητος οὐ μόνον οἰκογένεια, ἀλλὰ και κοινωνία και πολιτεία περιεχοῦνται εἰς ἀποσύνθεσιν και παρακμῆν. Τὴν ἀλήθειαν ταύτην ὑπὸ τε τῆς ἱστορίας και τῆς καθ' ἐκάστην πείρας διδασκόμεθα.

Τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος τότε ἤρριξε νὰ καταπίπτῃ και νὰ παρακμῆξῃ, ὅτε ἐξέλειπεν ἀπ' αὐτοῦ ἡ κοινωνικὴ και πολιτικὴ ἐκείνη εὐνοσμία και χρηστότης ἡ χαρακτηροῦσα ἰδίᾳ τοὺς χρόνους Σόλωνος και Ἀριστοτέλους, αἱ δὲ μικραὶ πολιτεῖαι τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος ἤρριξαν ἐπὶ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου νὰ καταναρπάσσονται ὑπὸ ἐμφυλίων σαραγγῶν ἔθμμιον βραδύτερον γενόμενοι ἀλλοτρίων κατακτητῶν. Καὶ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ δὲ κράτους τὴν δριστηκὴν κατάλυσιν τί ἄλλο παρεσκεύασεν εἰμὴ ἢ ἐπὶ τῶν αὐτοκατῶρων κορυφωθεῖσα κοινωνικὴ και πολιτικὴ ἐξαχρείωσις; Ἀμφοτέρων τῶν ἔθνων τούτων τὴν κοινωνικὴν ἀποσύν-

θεσιν και κατάπτωσιν διεδέχθη και ἡ πολιτικὴ παρακμῆ.

Ἀλλὰ μὴ τὴν ἀλήθειαν ταύτην δὲν βλέπομεν ὑπὸ τῆς ἱστορίας πιστουμένην και παρ' ἄλλοις πολλοῖς λαοῖς ἀρχαίοις τε και νεωτέροις; Εἶνε νόμος τῆς ἠθικῆς τοῦ κόσμου τάξεως, ὅστις ἀμειλίχτως ἐφαρμόζεται μεθ' ὅλης τῆς ἰσχύος του ἐπὶ τῶν λαῶν οὐχ ἤτιον ἢ ἐπὶ τῶν ἀτόμων. Ἡρετὴ λοιπὸν και σωφροσύνη ὑπὸ τὴν εὐρυτέραν ἐννοίαν του εἶνε οὐ μόνον τὰ κύρια γνωρίσματα τῆς εὐκόσμου και κανονικῆς λειτουργίας οἰκογενείας, κοινωνίας και πολιτείας, ἀλλὰ και τὰ ἀσφαλέστατα ἐρείσματα τῆς ἀληθοῦς αὐτῶν εὐημερίας και προόδου.

Τῆς ἠθικῆς ὅμως ἀναπλάσεως τοῦ ἀνθρώπου τίνας ἀρὰ γε εἶνε οἱ παρήγοντες; Σπουδαῖοι, ὡς προείπομεν, και μεγάλοι. Οἰκογένεια, σχολεῖον, ἐκκλησία, πολιτεία. Πάντων δὲ τούτων τῶν παραγόντων ἡ δύναμις εἶνε τοσοῦτω μεγάλη, ὅστε και εἰς μόνος, ὅταν κακῶς λειτουργῇ, ἐξουδετεροῖ ἢ και καταστρέφει πολλὰς τὴν ἐνεργείαν πάντων τῶν ἄλλων. Εἶνε δ' εὐκόλον νὰ ἐνοήσῃ τις, τί δύναται νὰ συμβῇ, ὅταν πάντες κακῶς λειτουργῶσιν.

Ἐπειδὴ ὅμως τὴν πρώτην ὄθησιν εἰς τὴν ἠθικὴν μόρφωσιν τοῦ ἀνθρώπου παρέχει ἡ οἰκογένεια, αἱ δ' ἐνεργεῖαι αὐτῆς εἶνε εἰς ἔμμεσον και στενωτέραν σχέσιν πρὸς τὰς ἐνεργείας και τὴν προορισμὸν τοῦ σχολεῖου, διὰ τοῦτο ἡ οἰκιακὴ ἀγωγή διὰ τὴν σπουδαιότητά της και τὴν ἐπιρροήν, ἣν ἐξασκεῖ ἐπὶ τοῦ μέλλοντος τοῦ ἀνθρώπου, ἔσται ἤδη ἡ ὑπόθεσις τῆς παρούσης παιδαγωγικῆς μελέτης.

Ἀγωγήν δὲ λέγοντες ἐννοοῦμεν ἐνταῦθα ἐν στενωτέρᾳ ἐννοίᾳ τὸ μέρος ἐκεῖνο τῆς ψυχικῆς ἀγωγῆς, τὸ ἀφορῶν εἰς τὸ ἠθικὸν τοῦ ἀνθρώπου. Εἰς τοῦτο λοιπὸν ἠδὴ ἀποκλειστικῶς ἀποβλέποντες θὰ ὑποτυπώσωμεν γενικὰς τινας και στοιχειώδεις παιδαγωγικὰς ἀρχὰς και ἀληθείας χρησιμωτάτας τοῖς γονεῦσι πρὸς τὴν καλλιτέραν ὕσον ἐνεστί παιδαγωγίαν τῶν τέκνων.

Και δὴ ἐν πρώτοις παρατηροῦμεν, ὅτι, ἐπειδὴ ἡ ἠθικὴ ἀγωγή σκοπεῖ τὴν καλλιέργειαν και ἀνάπτυξιν τῶν ἠθικῶν δυνάμεων τοῦ ἀνθρώπου και τὴν φύλμισιν τῶν ὀρέξεων και παθῶν του συμφῶνως πρὸς παιδαγωγικούς

κανόνας και ἀξιώματα, ἡ σπουδὴ τῆς φύσεως τῶν τέκνων ἀπὸ τῆς νηπιακῆς τῶν ἐτι ἡλικίας πρέπει νὰ εἶνε τὸ πρῶτον μέλημα τῶν γονεῶν, και τοσοῦτω μᾶλλον, ὡς παρὰ τοῖς ἀνθρώποις αἱ φύσεις μεγάλως παραλλάσσουσιν, οὐ μόνον παρὰ τοῖς ἀνδράσι και γυναικῖν, ἀλλὰ και παρὰ τοῖς νηπίοις αὐτοῖς διότι παρ' ἄλλοις μὲν αἱ ἀγαθαὶ ἰσχυαὶ εἶνε ἀσθενέστεραι και ὅλος ἀποκειομιόμεναι, παρ' ἄλλοις δ' ἰσχυρότεραι. Τὴν ἀλήθειαν ταύτην ἡ καθ' ἐκάστην πείρα μᾶς διδάσκει. Ὁρθῶς δὲ και ὀρθοῦς φιλόσοφος τῆς Καιροναίας Πλούταρχος λέγει. «Εἰς τὴν παντελεῖ δικαιοπραγίαν τρία δεῖ συνδρομεῖν, φύσιν και λόγον και ἔθος, τὴν ἀγαθὴν φύσιν πρῶτιστον ἕρον νομίζων τῆς ἠθικοποιήσεως τοῦ ἀνθρώπου.

Ἄλλ' ἀρὰ γε οἱ μὴ τυχόντες ἀγαθῆς φύσεως εἶνε ἀνεπίδεκτοι ἠθικῆς μορφώσεως; Οὐχὶ βεβαίως ἀλλ' ἡ παιδαγωγία αὐτῶν χρήζει δυστυχεῶς γεννηιοτέρων και σπουδαιοτέρων ἐνεργειῶν, εὐνοικωτέρων δὲ περιστάσεων. Ἐν Γερμανίᾳ και ἀλλαχοῦ τῆς Εὐρώπης οὐ μόνον παῖδες φύσει δυσάγωγοι και σκαυοὶ μορφοῦνται ἐν εἰδικαῖς σχολαῖς, ἀλλὰ και οἱ ἐγκληματῖαι αὐτοὶ διορθοῦνται ἐν τοῖς σωφρονιστηρίοις.

Παρ' ἡμῖν δὲ δυστυχεῶς παντὸς ἐν γένει και οἰουδήποτε παιδὸς ἡ ἀγωγή προσκρούει ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον κατὰ πολλῶν σκοπέλων ἐν τε τῇ οἰκογενείᾳ και ἐκτὸς αὐτῆς.

Τὴν φύσιν λοιπὸν τῶν τέκνων πρέπει οἱ γονεῖς νὰ παρατηρῶσι μετὰ προσοχῆς, και τὰς μὲν ἀγαθὰς κλίσεις τῶν νὰ ἐξεργάσων και ἐνισχύωσι κατὰ τὸ δυνατόν, τὰς δὲ κακὰς νὰ πολεμῶσι και ἐκμηδενίζωσιν. Ὅσοι δὲ μεγαλιτέραν δυστροπίαν και τῶσιν πρὸς τὴν ἀνυποταξίαν ἠθέλου παρατηρῇ παρὰ τοῖς τέκνοις, τόσο συνειτώτερον και γεννηιότερον πρέπει κατ' ἀνάγκην νὰ εἶνε και τὰ παιδαγωγικά των μέτρα.

Τίνα δ' εἶνε τὰ κύρια σημεῖα, περὶ τὰ ὅποια ὡς περὶ ἄξονα πρέπει νὰ στρέφονται αἱ ἐνεργεῖαι και διδασκαλίαι πάντων ἐν γένει τῶν γονεῶν πρὸς ἠθικοποιήσιν τῶν τέκνων των;

Οἱ γονεῖς, και ἰδίᾳ ἡ μήτηρ, πρέπει ἀπὸ τῆς νηπιακῆς ἐτι ἡλικίας νὰ ἐπιβάλλωσι τὴν θέλησιν των εἰς τὸ νήπιον, κάμνοντες αὐτὸ νὰ ἐνοήσῃ, ὅτι ἡ θέλησις αὐτῶν εἶνε ἀνωτέρα

της έκτασθ, και ότι δια της δυστροπίας του είνε αδύνατον να την αποφυγή. Πάσα δὲ καλῶς έννοουμένη άγωγή πρέπει να φυλάττη μετά θρησκευτικῆς εδλαβείας τὸν νόμον τοῦτου της παιδαγωγικῆς « ότι ή άνοησία πρέπει να άποχωρή είς τήν φρόνησιν, ή άπειρία είς τήν έμπειρίαν, ή άδυναμία είς τήν δύναμιν». Καί υμωσ πόσοι τῶν γονέων ένδίδοντες άπεριστέτως είς ὅλας τὰς ὀρέξεις τῶν τέκνων των δὲν άναπτύσσουσιν έν αὐτοῖς τήν τάσιν πρὸς τήν άπειθειαν και παραικήν, πηγὴν της περαιτέρω παντελοῦς έξαχρωώσεως ;!

Ἡ καταπολέμησις της τάσεως τῶν τέκνων πρὸς τήν άνοποταξίαν κατά τε τήν νηπιακήν και παιδικήν έτι ήλικίαν είνε τὸ μόνον μέσον, δι' οὗ οἱ γονεῖς δύνανται να θεάσωσι τὰ θεμέλια τοῦ ήθικου έκείνου οίκοδομήματος, ὅπερ λέγεται χαρακτηρ. Καί τῷ ὄντι, ὅταν τὸ θέλημα τῶν γονέων άρχίσῃ να γίνηται σεβαστὸν είς τὰ τέκνα, θά διεγερθῇ έν αὐτοῖς τὸ αίσθημα τοῦ σεβασμοῦ πρὸς πάντας έν χέκει τοὺς μεγαλειέτους των, και διή πρὸς τὸν Θεὸν αὐτόν. Τότε δὲ και πάσα πρὸς αὐτὰ παραίνεσις ή διδασκαλία είτε ὑπὸ τῶν γονέων, είτε ὑπ' άλλου τινὸς οίκειου ή φίλου ή διδασκάλου, δὲν θά γίνωνται έννευ άποτελέσματος.

Πρὸς τῇ εὐπειθείᾳ δὲ και ὕπακοῇ πρέπει να διεγείρωμεν είς τὰ τέκνα ἀπὸ της νηπιακῆς έτι ήλικίας τήν φιλαλήθειαν, ήτις θ' άποτελέσῃ βραδύτερον τήν βάσιν τοῦ τιμίου και εὐθέως χαρακτηρ. Καί τῷ ὄντι, ὅταν τὸ παιδίον συνειθίσῃ εἰς άπαλῶν δυνάχων να λόγῃ τήν αλήθειαν, οὐδέποτε άνήρ γενόμενος θά έξαπατᾷ τὸν πλησίον, γαταχρώμενος τήν έμπιστοσύνην του πρὸς ἰδίαν ὀφέλειαν.

Μετά της φιλαληθείας είνε άναγκαῖον να διεγείρωμεν είς τὰ τέκνα πάση δυνάμει τὸ αίσθημα της δικαιοσύνης πρὸς τοὺς ὁμοίους των. Οὐδέποτε δηλαδὴ πρέπει να επιτρέπωμεν είς αὐτὰ ν' άφαιρῶσι πικρὰ τῶν άλλων μικρῶν ή μεγάλων πράγματα άνήκοντα είς εκείνους, εἴτω και τὰ ελάχιστα. Διότι άλλως άναπτύσσονται έν αὐτοῖς τάσεις πολὺ κακοήθειας, πλεονεκτικὸν χαρακτηρ μορφώνουσαι. Μετὰ λύτης δὲ μεγάλης και έν τοῖς εκπαιδευτηρίοις αὐτοῖς λαμβάνομεν έντοτε πείραν της τοικύτης κακοηθείας προσώπων κακῶς άνατεθραμμένων.

Ἄλλά και τὸ αίσθημα της αἰδοῦς πρέπει να

διεγείρωμεν είς τὰ τέκνα, και ἰδίᾳ είς τὰ κοράσια ἀπὸ της νηπιακῆς ήλικίας των, άπομακρύνοντες ἀπὸ τοῦ στόματός των πᾶσαν άπρεπή και άκοσμον φράσιν και μη επιτρέποντες είς αὐτὰ να συναναστρέφονται μετά προσώπων έπιμέμπτου διαγωγῆς. Οὕτω δὲ κατά μικρὸν συνεθίζοντα να ὦσιν αἰδύμονα, άκοκτώσι βραδύτερον ήθος σαμνὸν και κόσμιον.

Τὸν έρωτισμὸν και τήν ολιγίαν πρέπει επίσης να καταπολεμῶμεν ἕνα άναφαινόμενα είς τὰ τέκνα. Ἄλλά ποσάκις ήμεῖς αὐτοῖ δὲν συντελοῦμεν είς τήν ανάπτυσιν τῶν έλαττωμάτων τούτων ή καθ' ὕπερβολήν επαινούμετες τὰ τέκνα δι' ὀραϊότητα ή έλλην φυσικήν άρετήν, ή ένδύοντες και στολιζόντες αὐτὰ ὑπὲρ δύναμιν, ὑποθάλλοντες οὕτω τήν φιλαρθέσειαν και τήν τάσιν πρὸς τήν πολιτείαν πηγὴν της δυστυχίας πολλῶν οίκογενειῶν !

Ἄλλά και τήν φιλοπολίαν, φιλοκαλίαν και τάξιν έν τοῖς έργοις των πρέπει ὡσαύτως να συνιστῶμεν είς τὰ τέκνα διότι και τὰ προσόντα ταῦτα είνε άπαραίτητα πρὸς ήθικήν διάπλασιν τοῦ ανθρώπου.

Πολλὰ δὲ και άλλα ήδυνάμεθα ν' αναφέρωμεν, ὅπως καταδείξωμεν τήν σπουδαιότητα τοῦ προορισμοῦ τῶν γονέων ὡς έκ τῶν καθηκόντων, ἄτινα οὗτος τοῖς επιβάλλει.

Σ. ΚΟΝΤΟΘΑΝΑΣΗΣ.

Ο ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ ΕΝ ΤΗ ΙΣΤΟΡΙΑ.

Ἡ μελέτη της θριαμβευτικῆς πορείας τοῦ χριστιανισμοῦ δια της Ιστορίας είνε δια τὸ ανθρώπινον πνεῦμα ὕψιστη ἔργα και ζωτικὸτάτη θεωρία.

Πολλὰ εἶχον συνομῶσῃ ὀπὼς καταστήσωσι τήν πορείαν ταύτην αδύνατον. Ἐκ της καταγωγῆς του έθιωρήθη αίρεσις Ἰουδαϊκή. Οἱ αντιπρόσωποι και ὀπαδοί του δὲν εἶχον τίποτε τὸ σαγηνεύον ήσαν κατά τὸ πλεῖστον έκ τῶν κατωτέρων και άμαθῶν τάξεων. Ἡ διδασκαλία του αὐτῆ ήτο μέγα κόλυμα τήν ένόμισαν σκάνδαλον και μωρίαν. Ἡ λατρεία του ήτο ὕποκτος έπειδὴ δὲν εἶχεν εἰδωλα θεῶν, οἱ ὀπαδοί της έθιωρήθησαν ἄθεοι. Ἡ κοινή γνώμη ήτο προκατελιμμένη και αὐτῶν οἱ φιλόσοφοι άντεπεξήρχοντο κατὰ τοῦ χριστιανισμοῦ

διὰ τῶν πνευματικῶν ὀπλων, ή δὲ έξουσία τῷ προσηνέχθη θηρωδῶς δια της ὀλικῆς της δυνάμεως. Καί υμωσ ὁ Χριστιανισμὸς έθριαμβευσε. Δέκα μεγάλοι διωγμοί, κινήθέντες κατά τῶν Χριστιανῶν, δὲν ήδυνήθησαν να άναστείλωσι τὸν ακατάσχετον τοῦτον θρίαμβον. Οἱ βραχίονες τῶν δημίων ἀπυρόθησαν, ἀλλ' ὄχι και ή πίστις και ή ενστάθεια τῶν Χριστιανῶν. Ὁ Διοκλητιανὸς ήναγκάσθη ν' άποστῆ τοῦ έργου του και ν' άποσυρθῇ ἀπὸ της σκηνῆς. Ὁ Χριστιανισμὸς υμωσ διέμεινεν ακλόνητος και ὄχι μόνον τοῦτο ἀλλὰ δια τοῦ Μ. Κωνσταντίνου ανέλθων μέχρι τοῦ θρόνου τῶν Ἄντοκρατόρων ένυριάρχησ και έξωτερικῶς τοῦ Ρωμαϊκοῦ κόσμου.

Ἡ διάδοσις τοῦ Χριστιανισμοῦ εγένετο δι' ένκαινίσσεως έσωτερικῆς. Ἦδον είνε τοῦτο δύσκολον, έκτιμῶμεν αναλογιζόμενοι τὸ δύσκολον και δι' ἕνα μόνον άνθρωπον. Οὐδὲν δυσκολώτερον τοῦ να εκρίζῶσῃ τις έκ μιᾶς και μόνης ἀνθρωπίνης καρδίας τήν δύναμιν τοῦ έρωτισμοῦ και υμωσ ὁ Χριστιανισμὸς έχει ακατάπαυστον πάλην πρὸς τήν έν τῷ κόσμῳ δεσποτείαν αὐτοῦ. Ἀληθὲς ότι έξωτερικαί περιστάσεις συνετέλεσαν ὄχι ὀλίγον είς διάδοσιν τοῦ Χριστιανισμοῦ, οἷον ένότης τοῦ Κράτους, μεταξύ τῶν διαφόρων χωρῶν συγκοινωνία, ένότης γλώσσης και πολιτισμοῦ ἀλλ' αὐται ήσαν έργον της Θείας Προνοίας. Ἀληθὲς ότι τότε έβασίλευε προσδοκία νέου μέλλοντος εὐτυχετέρου ἀλλ' αὕτη προήρχετο έκ της ὑπὸ τοῦ Θεοῦ προπαρασκειασθείσης έσωτερικῆς άναπτύξεως, έτοιμάσαντος τὰς καρδίας πρὸς ὕποδοχὴν της Χριστιανικῆς πίστεως. Ἀληθὲς ότι τὸ ήθικὸν Πνεῦμα τοῦ Χριστιανισμοῦ και τῶν αντιπροσώπων του ήτο μεγάλη ὑπὲρ αὐτοῦ δύναμις. Τοιοῦτον ὕψος ήθικῆς καθαρότητος, τοιοῦτον ζήλον ἀδελφικῆς οίκειότητος πρώτην φορὰν έβλεπεν ὁ κόσμος, και οἱ έθνικοὶ δὲν ήδυνήθησαν να μη εκφράσωσι τὸν ἐπὶ τούτῳ θαυμασμόν των. Αὐτὸς ὁ Ἰουλιανὸς ὁ Παρβατέτης άποθωμάζεει τήν άγιότητα τοῦ βίου και τήν ἀδελφικήν τῶν Χριστιανῶν ἀγάπην. Αὐτὸς ὁ σκόπητος Λουκιανὸς ὁμολογεῖ ότι είνε θαυμάσιον να βλέπῃ τις, πῶς οἱ ένθρωποι οὗτοι ἀλληλοβοηθοῦνται έν ταῖς δυστυχίαις. Ὁ πλεῖστοι εἰς αὐτῶν, λέγει και ὁ Γαλιλῆος, δὲν δύνανται να φιλοσοφῶσι και δ-

μωσ ζωσιν ὡς φιλόσοφοι. « Βαβαί, οἶαι παρὰ Χριστιανοῖς γυναικὲς εἰσιν ! », περὶ της μητρὸς Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου προκειμένου, άναφωνεῖ και ὁ Διβάνιος. Ἄλλ' αἱ έρεται αἰται ήσαν καρπὸς τοῦ νέου Πνεύματος τοῦ Ἰησοῦ. Ἀληθὲς ότι οἱ ἄγ. Μάρτυρες δια της εὐσταθείας των εγένοντο οἱ άποτελεσματικώτεροι κήρυκες της Χριστιανικῆς αλήθείας. « Νέοι και νεάνιδες, λέγει ὁ Λακτάντιος, έν τῇ σιωπῇ αὐτῶν καταβάλλουσι τὸς βασιμιστάς των » πολλὰκις μέλιστα συνέβη να επιστρέψωσι και αὐτοὺς τοὺς δημίους των. Ἄλλὰ ταῦτα πάντα άπέφρυσαν έκ της λαμπρῆς άναυγείας τοῦ νέου έσωτερικοῦ βίου τοῦ άναυγίζοντος έκ τοῦ Πνεύματος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Πάντα ταῦτα συνέδραμον είς τήν διάδοσιν τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ἄλλά και ταῦτα πάντα είνε μέσα τοῦ Θεοῦ και τοῦ Πνεύματος Αὐτοῦ.

Εἰς τὸν Χριστιανισμὸν ή νίκη τοῦ έθνισμοῦ δὲν ήτο τόσον εὐχερῆς, ὅσον ἴσως φαίνεται είς ήμᾶς. Ἡ θρησκεία τότε ήτο άδιασπᾶστος πρὸς τήν πολιτείαν ήνωμένη. Οἱ Χριστιανοὶ δια τοῦτο, κήρυκες νέας θρησκείας, έθιωρήθησαν έχθροὶ και της καθεστηκυίας πολιτείας, και ὁ πατριωτισμὸς ὕπεραύλιζε τὸ κατά τοῦ Χριστιανισμοῦ μίσος. Ἄλλὰ και τέχνη και επιστήμη και ή καθόλου ένάπτυξις τοῦ πνεύματος ήσαν έν στενοτάτῳ πρὸς τήν έθνικήν θρησκείαν συνδέσμη. Κοινή ὑπῆρχε γνώμη ότι, αν ὁ Χριστιανισμὸς έπεκράτει, και ή πολιτεία και ή πνευματική έργασία πολλῶν αἰώνων έμελλον να καταστραφῶσι. Διὰ τοῦτο οἱ άπολογηταὶ τῶν πρώτων αἰώνων πολλάκις ήναγκάσθησαν ν' άποκρούσωσι τήν κατηγορίαν ταύτην. Ὅταν δὲ και σήμερα λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τὰ σκοτεινὰ ὑπόγεια, έν οἷς κρύφα ήθροάζοντο οἱ χριστιανοὶ πρὸς τέλεσιν τῶν έργων μυστηρίων των, και τὰ παραβάλλωμεν πρὸς ἕνα τῶν χαριστέων έλληνικῶν Ναων, έν οἷς οἱ έθνικοὶ προσέφερον τὰς θυσίας των, ή πρὸς έν τῶν μεγάλων εκείνων ἀμφιθεάτρων, ὅπου τὰ πλῆθη συνήρχοντο ὕπως παραστῶσιν είς τὰ αιματηρὰ θεάματα άγρίων θηρίων σφαραττόντων χριστιανῶν μαρτυρῶν, τότε θά έκτιμῶμεν πόση ήθική δύναμις έχρειάσθη, ὅπως ὁ Χριστιανισμὸς θριαμβεύσῃ κατά τηςτόσηρῆςχῶς της έθνικῆς θρησκείας και τοῦ έθνικοῦ βίου. Πρὸ τοῦ Χριστιανισμοῦ σήμεραν άποκαλί-

πτονται τόσοι λαοί και έθνη, τους οποίους προσφκειώθη, ζείποτε μαχόμενος κατά μυρίων εμποδίων, αλλά και ζείποτε υπερνικών αυτά. Η πορεία του δια της παγκοσμίου ιστορίας είναι πορεία θριαμβευτική.

Άλλ' ή πορεία του Χριστιανισμού είναι πορεία του Ίησού Χριστού. Χριστιανισμόν λέγοντες Ίησοῦν Χριστόν λέγομεν. Και τοῦτο εἶνε Χριστιανισμός, να κλίνωμεν γόνυ. ενώπιου του Κυρίου ήμῶν Ίησού Χριστού και ν' άπονέμωμεν εἰς αὐτόν δοξολογίαν ὡς τὸν μόνον και αἰώνιον Σωτήρα πάντων ήμῶν.

Άλλ' ο Χριστιανισμός δέν εἶνε μόνον δύναμις έξωτερική και έξωτερική κυριαρχία, αλλά και δύναμις έσωτερική και κυριαρχία πνευματική. Έκ τούτου δι' αὐτοῦ ήρξισε νέα περίοδος δια τε τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα και δι' ὅλον τὸν ήθικόν και κοινωνικόν βίον τοῦ ἀνθρώπινου γένους.

Τὸ καλούμενον δίκαιον τοῦ ἀνθρώπου εἶνε καρπὸς τοῦ Χριστιανισμοῦ. Οὗτος δέν μετέβαλε μὲν ἀμέσως τὰς έξωτερικὰς διατάξεις τῶν ἀνθρώπων, ἀφῆκε νὰ ὑφίστανται και δίκαιον και νόμοι και ήθη και ἔθιμα, εἰς ὅλας ὅμως τὰς σχέσεις ταύτας τοῦ βίου εἰσήγαγε νέον Πνεῦμα. Αναγνωρίσας ἐν τῷ δούλῳ τὸν ἄνθρωπον, τὸν Χριστιανὸν ἀδελφόν, ἐκοψεν αὐτὴν τὴν ῥίζαν τοῦ ἐπικρατοῦς τούτου θεσμοῦ. Τὴν γυναῖκα, ταπεινὴν και περιφρονημένην, ἀνύψωσεν αὐτὸς εἰς τὴν ἀληθινὴν αὐτοῦς ἄξιαν και δύναμιν. Τὴν ἀγάπην, ήν, ὡς λέγει ὁ Montaignieu, εἶρε τοιαύτην, ὥστε και νὰ δομιώσῃ τις αὐτὴν ήρωθρία, μετέβαλεν εἰς εὐγενεστάτην και ἀγνοτάτην τοῦ φυσικοῦ και πνευματικοῦ βίου τῶν ἀνθρώπων δύναμιν. Τὰ βρέφη, τὰ ὅποια ὁ ἔθνικός κόσμος ήδύνατο, ὡς π ρ α γ μ α τ α, νὰ φρονεῖη και πρὸ και μετὶ τὴν γένησίν των, ή νὰ διαθέτῃ κατά βούλησιν, ὁ Χριστιανισμός ἀπήλλαξε τῆς ἀθραισείας τῶν γονέων, και δια τοῦ βαπτίσματος τὰ ἀνεκλήρως τέκνα τοῦ Θεοῦ και κληρονόμους τῆς οὐρανοῦ βασιλείας, ἔθεσε δ' αὐτὰ ὑπὸ τὴν σκέπην τοῦ Σωτήρος Χριστοῦ. Αὐτὸς ἐδημιούργησε πρότυπον ἀγνοῦ οἰκογενειακοῦ βίου, ἀπὸ τῆς ἐμφανίσεως του δὲ χρονολογεῖται ή ἀληθῆς ἀγάπη τοῦ πλησίον. Η φιλανθρωπία και ή ελεημοσύνη, ή θεραπεία τῶν πτωχῶν και τῶν ἀσθενῶν, ήτις ἐδημιούργησεν ἐν τῷ

Χριστιανικῷ κόσμῳ τόσον πλουσίαν και λαμπρὰν ιστορίαν, εἶνε καρπὸς τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ἀπ' αὐτοῦ, ἀπὸ τοῦ Ιεροῦ Σταυροῦ τοῦ Γολγοθᾶ ἔλκει τὴν καταγωγὴν τὸ πνεῦμα τῆς ἀγάπης, τῆς ἀφοσιώσεως, τῆς ἀταπαρνήσεως, τὸ στεφάνωμα τοῦτο τοῦ ήθικοῦ βίου τοῦ ἀνθρώπου. Η Χριστιανικὴ θρησκεία πρωτηγωνίστησε και κατά τὴν ἄρσιν τῶν φραγμῶν, οἵτινες διεχώριζον πρότερον τοὺς ἀνθρώπους. Τὸ διεθνὲς δίκαιον, ἐφ' οὗ σήμερον στηρίζεται ή ἀσφάλεια ὁλοκληρου τῆς ἀνθρωπότητος, εἰς τὴν ἐπίδρασιν αὐτῆς ἰδίως ὀφείλεται. Μετὰ τοῦ δικαίου τῆς προσωπικότητος, ήν ἀνεγνώρισεν ὁ Χριστιανισμός, ἐκαθιδρύθη και τὸ δίκαιον τῆς ήθικῆς πεποιθήσεως και ή ἐλευθερία τῆς συνειδήσεως. Οἱ πρῶτοι Ἀπολογηταί τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας ἠπῆρξαν και οἱ πρῶτοι κήρυκες τῆς ἐλευθερίας τῆς συνειδήσεως. Καὶ ναί μὲν, ἀντιπρόσωποι τῆς Ἐκκλησίας πολλάκις παρεβίασαν αὐτὴν τὸ ἔπραξαν ὅμως ἐναντίον τῆς διδασκαλίας τοῦ Ίησοῦ, βέβαιον δὲ εἶνε ὅτι ή ἐλευθερία αὕτη, ήτις σήμερον κατήντησε γενικὴ ἀπαιτήσις και πεποιθήσις ὅλων τῶν ἀνθρώπων, εἶνε καρπὸς τοῦ Χριστιανισμοῦ.

Ο Χριστιανισμός ἔφερεν ἐκδημῆ εἰς τὸν κόσμον τὴν ἀνάπαυσιν τῆς συνειδήσεως, τὴν εἰρήνην τῆς ψυχῆς, τὴν ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τοῦ βάρους τῆς ἀμαρτίας, τὸ συνκιάθημα τῆς ἀφέσεως τοῦ Θεοῦ, τὴν πεποίθησιν εἰς τὴν θεϊαν Ἀδτοῦ χάριν, τὴν στηριζομένην ἐπὶ τοῦ αἰωνίως ἐνεργούντος ἔξιλασμοῦ τῶν ἀμαρτιῶν ήμῶν δια τῆς θυσίας τοῦ Ίησοῦ Χριστοῦ. Η θυσία αὕτη θεραπεύει τὰς πληγὰς τῆς συνειδήσεως, αἶρει τὸν φῆβον ἀπὸ τῶν πνευμάτων, τὸ βάρος ἀπὸ τῶν καρδιῶν, και παρέχει τὴν καλλίστην παραμυθίαν εἰς ὅλα τὰ δεινὰ, τὸ ἀληθὲς ἀντιφάρμακον εἰς ὅλας τὰς λύπας τῆς παρουσίας ζωῆς και συνάμα τὴν ἀληθινὴν ήθικὴν δύναμιν πρὸς πᾶσαν ἐνέργειαν. Τοιοῦτοτρόπος ὁ Χριστιανισμός δια τοῦ κηρύγματος τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ ἐν Χριστῷ Ίησοῦ ὑπῆρξε προσέτι ή πηγὴ νέας πρότερον ἀγνώστου ήθικῆς δυνάμεως αὐτὸς κηρύξαγε χαρακτηριστικὰς ἀληθῆς ήθικούς, μεγάλους ἐν τε τῇ κακοπαθείᾳ, τῇ ἀταπαρνήσει και τῇ πράξει, χαρακτηρισ, οὗς ὁ ἀρχαῖος κόσμος οὐδὲ νὰ ονειρευθῆ ήδύνατο. Τὸ αὐτὸ νέον πνεῦμα ἐγονι-

μοποιήσεν, ἐξηγυρένισε και ἀπέπτυξε και τὸν καθόλου πνευματικὸν βίον ἐν τε τῇ ἐπιστημῇ και τῇ τέχνῃ. Η αὐστηρὰ και εὐσυνειδήτος φιλαλήθεια και ποιικιλία τῶν ἐπιστημονικῶν ἐρευνῶν, ή ὑψηλὴ καθαρότης και δύναμις τῆς τεχνικῆς παραστάσεως, ή βικθεία και ψυχολογικὴ ἀλήθεια τῶν ποιητικῶν προλόγων—ταῦτα πάντα ὑπὸ μόνον τοῦ Χριστιανισμοῦ προσεκήθησαν ἐκ τοῦ βίθους τοῦ ἀνθρώπινου πνεύματος και τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας. Ἐνὶ λόγῳ ὁ Χριστιανισμός ἐγένετο ή κινούσα δύναμις νέου θρησκευτικοῦ, ήθικοῦ και πνευματικοῦ βίου τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἀληθὲς ὅτι πολλὰ ἀδικία και ἀτιμία διεπράχθησαν ἐν ὄνματι τοῦ Χριστιανισμοῦ ἀλλ' αὐτὸς οὐδέποτε ἐνέχεται εἰς τὴν κατάχρησιν ταύτην τοῦ ἰδίου ὀνόματος. Ἀληθὲς ἀκόμη ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς εἶδεν ἐνίστη χρονοῦς ήθικῆς καταπτώσεως και ἀποπλανήσεως οὐχ ήττον ή Χριστιανικὴ ἀνθρωπότης ἐξηγέρθη κατ' αὐτῶν και ἀπέδειξεν ὅτι ὁ Χριστιανισμός, διαφέρων οὐσιωδῶς τῶν ἄλλων θρησκειῶν, κατέχει ἐν ἑαυτῷ δύναμιν τινα ἀνεξαντλήτου ζωῆς, δι' ἧς λαοὺς τεθνεῶτας δύνανται εἰς νέαν ζωὴν ν' ἀνεγείρῃ. Ἐν αὐτῷ οἰκετ ζωὴ τις, καταγομένη ἐκ τῆς ἀνεξαντλήτου αἰωνίας πηγῆς. Διὰ τοῦτο και ήδυνήθη ν' ἀποβῆ ή δύναμις νέας ζωῆς δια τὴν ἀνθρωπότητα.

Τοιοῦτος ὁ Χριστιανισμός ἐν τῇ ἀνθρωπότητι. Ἦνε θεία δύναμις ἀναξωρονοῦσα τὰ πάντα. Ἄλλ' ὁ Χριστιανισμός ἀποδεικνύει τὸν Ίησοῦν Χριστόν. Ἐξ Αὐτοῦ προήλθε, δια τοῦ Σταυροῦ του διεδόθη, δι' Αὐτοῦ συνετηρήθη και ἐκατήνθη. Ο Χριστὸς εἶνε αὐτὸς ὁ Χριστιανισμός ἐν προσώπῳ. Ἄν εἶνε λοιπὸν ὁ Ίησοῦς ὅμοιος πρὸς τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους, δὲν καταμετρεῖται δια τῶν ἀτελῶν και μεροληπτικῶν ἀνθρωπίνων μέτρων, ἀλλ' ἔχει καθολικὴν ἄξιαν και φέρει ἐν ἑαυτῷ τὴν θεϊαν ζωὴν. Ο Ρέναν ἐτόλμησε νὰ εἴπῃ ὅτι και αὐτὸς ήτο ἐφθουσιαστής και φάνατικός, οἱ δὲ μαθηταί του ἔτι πλέον. Ἄλλ' ἐκ πηγῆς τόσοσ θολοσφῆς δὲν ήτο δυνατὸν νὰ πηράσῃ ἥειδρον τοσοῦτον καθαρόν και πλουσίαν εὐλογίῶν. Ἄν ἐξ αὐτοῦ ἀπορρέουσα και ἀκαταπαύστως ἀκόμη ῥέουσαι εὐλογίαι ἀποδεικνύουσιν ὅτι εἶνε ὁ Βασιλεὺς ήμῶν, ὁ Σωτὴρ και ὁ Διδάσκαλος, ή ἀποτάλυ-

ψις τοῦ Θεοῦ, ή ζωὴ και τὸ φῶς τοῦ κόσμου. Αὐτὸς εἶνε ή αἰωνία ζωὴ. Αὐτὸς εἶνε ὁ Θεὸς ήμῶν. Οὕτω μαρτυροῦσι περὶ αὐτοῦ και τὰ Ιερά Ἐδάγγελια.

(Ἐν τῶν τοῦ Ἐρνέστου Λουθάροφου).

ΘΡΗΣΚΕΙΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

Γ.

Οἱ σύζυγοι, οἱ ἀληθῶς σύζυγοι, οἵτινες κρατοῦνται εἰς τὰς παραγγελλίας τοῦ Κυρίου ήμῶν Ίησοῦ Χριστοῦ, ἐννοοῦν ὅτι ή ἐπιστημότερα ταῦ βίου των πράξις εἶναι ἐκείνη ἐν ἣ ἀπέναυτι τοῦ Οὐρανοῦ, ὑπὸ τὴν ἐπίκλησιν τοῦ ὀνόματος τοῦ Θεοῦ, στενωδὸς συνδέουσι τὴν ἑαυτῶν τύχην. Οἱ σύζυγοι, οἱ ἀληθῶς χριστιανοὶ σύζυγοι, κατακαμβάνουσιν ὅτι ή ἐπιστημότερα τοῦ βίου των πράξις εἶναι ἀκριβῶς ἐκείνη, ήν τινα πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ Θεοῦ ἀνήγγειλον ήδη μὲ ἔρκου, δι' ὅ Ἄγγελοι τοῦ Κυρίου συλλέγουσιν. Η Θρησκεία τοὺς λέγει: ή πλήρης τῆς γῆς χαρὰ, αἱ σιγμαῖαι ήδοναί τῆς ὕλης, παρερχονται, και ὡς ή λάμψις τῆς ἀστραπῆς σβύνονται, τὰ χαμαίξηλα αἰσθηματά, ἕτινα δὲν ἰσχυροποιοῦνται ὑπὸ τοῦ θείου, ἔχουσι τὴν ζωὴν ἐφήμερον ὡς τὸ ἄνθος, ὑπερθάλλει τὴν πρῶταν και μαραίνεται τὸ ἑσπέρασ.

Ἄχ! Πόσαι ἀποφράδες ἡμέραι ἐτοιμάζονται εἰς τὰς οἰκογενείας ἐκείνας αἵτινες ἀποδιώκουσιν ἀφ' ἑαυτῶν τὴν Θρησκείαν! Πόσαι ἰσως σκηναὶ θνιως αἱματώδεις, καθῶς ἐκεῖναι τὰς ὀποιὰς διηγροῦνται καθ' ἐκάστην αἱ ἐφημερίδες! Ἄλλὰ ταῦτα δὲν εἶναι τίποτε. Τρόπον ή οἰκογένεια δὲν συνίσταται μόνον ἐκ τοῦ ἀδρὸς και τῆς γυναικὸς, ἀλλὰ πρὸ πάντων ἐκ τῶν τέκνων, ἐκ τῶν τέκνων, ἕτινα εἶναι ή χαρὰ τῶν γονέων και ή παρηγορία, ἐκ τῶν τέκνων ἕτινα εἶναι τῶσων φόβου τὸ ἀντικείμενον. Τὸ τέκνον ἐρχόμενον εἰς τὸ φῶς θέτει ἐπὶ τοῦ μετώπου τῶν γονέων τὸ βάρος φοβεροῦς ἐσθῆνης. Βλέπετε τὸ βρέφος ἐκεῖνο; δὲν εἶναι μόνον ἐν σῶμα ἀλλὰ και μία ψυχὴ δὲν ἀρκεῖ λοιπὸν νὰ ἐπαγορευῆ τις μόνον ἐπὶ τοῦ σώματος ἀλλ' εἶναι ἀνάγκη νὰ δώσῃ και καλὴν ἀγωγὴν: εἰς τὴν ψυχὴν ἐκείνην θέου νὰ ἐσταλαχθῆ ή δύναμις, ή ἀξιοπρέπεια, ή πίστις. Πρέπει νὰ τὴν διδάξῃ τις τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ, τὸ σέβας πρὸς ἑαυτὴν και τὴν ἀγάπην πρὸς τὸν πλησίον.

Έκει τὰ τέκνα ανατρέφονται ὡς ἀνήκει εἰς ἄνδρας πολίτας, εἰς γυναῖκας συνειδυίας τὰ ἑαυτῶν καθήκοντα. Τὸ καλὸν παράδειγμα εἶναι σταθερὸν σχολεῖον εἰς τὴν παιδικὴν ἡλικίαν, ἢ δὲ μεταξὺ τῶν γονέων ἁρμογία εἶναι πολὺ χρησίμη εἰς τοὺς υἱοὺς, ὅταν ἔλθῃ ὁ κατάλληλος καιρὸς νὰ σχηματίσῃσι νέαν οἰκογένειαν. Οὕτω δὲ γίνονται ἠνδρικοὶ χαρακτήρες, ἄξιοι πολῖται, γυναῖκες δυναταί. Ἐν τῇ οἰκογενεῖα ταύτῃ φαίνονται αἱ ἐνασχολήσεις καὶ τὰ ἔργα, διανοητικὰ κατὰ τὴν ἀνάλογον ἰκανότητα, ἐνταῦθα βασιλεύει ἡ οἰκονομία καὶ ἐν κατ' ἑξῆς παρατηρεῖται καὶ ἡ θέσις τῆς ἐλεημοσύνης. Ἡ τάξις πανταχοῦ.

Μετὰ τὴν ἀπὸ τοῦ ἕννου ἐξέγερσιν γίνεται ἀπὸ κοινοῦ ἡ προσευχὴ, οὕτω δὲ καὶ ὅτε ἐτοιμῶνται εἰς τὴν κατάκλησιν, ὡς ἐπ' ἴσης ἐν τῷ ἔργῳ καὶ ἐν τῷ δαίτην. Καὶ δύναται νὰ εἰσακουσθῇ εὐκολώτερον ἄλλη προσευχὴ ἢ ἐκείνη ἢ σύνταμος τοῦ πατρὸς καὶ τῆς μητρὸς ὅτινες δέονται ἐν τῷ μέσῳ τῶν τέκνων. Κατὰ τὴν Κυριακὴν, ἐὰν μὴ ἰσχυρὸς λόγος ἐμποδίσῃ, ἀκούουσι πολὺ εὐλαβῶς τὴν Θεῖαν λειτουργίαν, μεταβαίνοντες πανοικί εἰς τὴν Ἐκκλησίαν νὰ εὐχαριστήσῃσι τὸν Θεόν, καὶ τὴν παρακαλέσῃσι νὰ τοῖς δαψιλεύῃ τὴν εὐνοίαν Του. Κατὰ τὸ Πάσχα ἰδίως ἡ οἰκογένεια μεταλαμβάνει τῶν ἀρχαίων Μυστηρίων ἅπασα, ἐκφοῖ τὴν ἀνάγκην τῆς ἐνώσεώς τῆς μετὰ τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ δι' αὐτὸ οὐδεὶς λαίπει. Ἡ οἰκογένεια αὕτη μετέχει τῆς χάριτος, ἔχει ἕνωσιν καὶ τὰς περιπετείας τῆς λύπης, ἀλλ' ἐν τῇ κοινῇ συμπαθείᾳ εὐρίσκει δύναμιν ἢ ἀνισταθῆναι.

Ὅταν ἐπιστῇ ἡ ὥρα τοῦ χωρισμοῦ τοῦ ὑστάτου, ἡ θρησκεία εἶναι παροῦσα διὰ νὰ γλυκύνῃ τὴν ἀγωνίαν τῆς ψυχῆς καὶ τῆς καρδίας ὁποῦν θέαμα περὶ τὴν κλίνην ἐνὸς ἐκπνεύοντος! Ἐν ᾧ ὁ ἱερεὺς ἐκιδραμεῖ τὸ θνήσκοντι τὰς βοηθείας τῆς θρησκείας, ἡ οἰκογένεια ἅπαντ' ἂν τὰς προσευχὰς τῆς ἐλπίδος. Ὅταν τὸ πᾶν ᾖ ἐν τῷ τελειοῦσθαι, ἡ φωνὴ τοῦ ἡρόντος πατρὸς ἢ τῆς γυναικὸς μητρὸς ἀκούεται μὲ τόνους, οἵτινες οὐδέποτε λησμονοῦνται, ἐγείρονται ἐπὶ ὄλιγον ὑποβοηθούμενοι ὑπὸ τῶν υἱῶν, βλέπουσι πρὸς τὸν Οὐρανὸν καὶ δίδουσι τὴν τελευταίαν εὐλογίαν, λέγοντες: « Τέκνα μου, καλὴν ἐντάμωσιν, καλὴν ἐντάμωσιν ἐκεῖ ἐπάνω ». Ἐπὶ τοῦ τάφου τίθεται ὁ Σταυρὸς, καὶ περὶ τὸν Σταυρὸν διακρίνονται ἡψύχαι, ἀδελφοὶ καὶ ἀδελφαὶ ἠνωμένοι ἐν τῇ ἀγάπῃ ὅπως εὐχῶσι δύναμιν εἰς καλὰς πράξεις. Ἰδοὺ πρότυπον, ἰδοὺ χριστιανικὴ οἰκογένεια. Μελετήσατε αὐτὴν καλῶς.

Ὡ! Κάμετε κάμετε νὰ ἀνθίσῃ ἡ θρησκεία εἰς τὰς οἰκογενεῖας ὑμῶν. Αὕτη κατασκευάζει πατέρας εὐτυχεῖς, μητέρας προσηλούς, υἱοὺς

ἐναρέτους καὶ προσφιλεῖς, πολίτας ἀνδρείους καὶ ἐργατικούς.

(Ἐκ τοῦ Ἰταλινοῦ)

Ἐν Βενετίᾳ τῇ 24 Ἰανουαρίου

Σ. ΝΙΚΟΚΑΒΟΥΡΑΣ

(Λαχμανδρότης)

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑ

Ὁ ἐν Κωνσταντινουπόλει κ. Λουίζος Ἰλλιοῦ, διδάκτωρ τῆς φιλοσοφίας, ἐξέδωκε πρὸ μικροῦ προαναγγελλθὲν αὐτοῦ σύγγραμμα, τὴν ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗΝ ΚΑΤ' Α ΧΡΙΣΤΟΝ ΗΘΙΚΗΝ ἐν σελίδων 801. Ἐν τῷ συγγράμματι τοῦτ' ἔπειτα τὴν εἰσαγωγὴν ἔπονται ἀεὶ λέγει περὶ Πλάτωνος, Ἀρίστης, Ἀριστοτέλους, Ἡδονῆς, Παιδείας, Πολιτισμοῦ, Ἐθνεγένεως, Κλέλους, Ζωῆς, Ἑργίας καὶ Σωματικῆς Ῥώμης, Σωματικῆς καὶ Ἄρετῆς, Ἐθνεγένεως, καὶ τῆς δὲ στίβου ἢ περὶ Ἁγάτης.

Τὸ ἔργον τοῦτο τοῦ κ. Ἰλλιοῦ συνιστᾷται θεμελιῶς εἰς τοὺς ἀναγνώστους τῆς ἀνακλάσεως. Τὰς σελίδας τοῦ διακρίνει πνεῦμα ἡγίης φιλοσοφίας καὶ χριστιανισμοῦ. Ἐκαστὸν τῶν θεμάτων τοῦ ἐξετάζει ὁ συγγραφεὺς πραγματικῶς ὡς φιλόσοφος, τὴν ἐξ αὐτῶν τῶν πραγματικῶν ἀπορροῦσαν ἀλήθειαν ζητῶν ἢ ἀνεύρησιν καὶ καθάρτησιν. Ἀλλὰ μετὰ τὴν περὶ τοῦτο εὐσυνείδητον καὶ ἀνεξάρτητον ἐργασίαν, ὁ φιλόσοφος λαμβάνει ἐν χειρὶ τὴν χριστιανικὴν διδασκαλίαν, οὐχὶ δ' ἀθέτησιν καὶ ἀπὸ τῆς ποδοῦ, ἀλλὰ δι' ἐπιστημονικῆς καὶ πειστηρικῆς ἐναπόθεως τοῦ χριστιανικοῦ πνεύματος καταδεικνύει ὅτι ὁ χριστιανισμὸς ἐξευγενεῖται καὶ ἀνυψοῖ τὰς ἀνθρώπινους ἰσχύας καὶ δυνάμεις, διδάσκων οὐχὶ τὴν ἀπὸ τῶν κοινῶν ἀγαθῶν ἀποχρῆν, ἀλλὰ τὴν πρέπουσαν καὶ λελογισμένην αὐτῶν χρῆσιν, καὶ ὅτι φιλοσοφία καὶ χριστιανισμὸς συναρτῶνται περὶ τὰς αὐτὰς ἠθικὰς ἀρχὰς, τὰς αὐτὰς ἠθικὰς ἀληθείας, τὰ αὐτὰ ἠθικὰ ἀγαθὰ, καὶ ὁμοφωνοῦσι περὶ τὸν καθορισμὸν τῶν μεταξὺ αὐτῶν καὶ τοῦ ἀνθρώπου σχέσεων, τῶν ἀπαραιτήτων ὑπὸς οὗτος τὸν προορισμὸν αὐτοῦ ἐπιτελεῖσθαι κατὰ τὸν ἐπὶ γῆς καὶ τὸν μέλλοντα αἰῶνα βίωσιν.

Διὰ τοῦ ἔργου τοῦ κ. Ἰλλιοῦ ἐλέγχεται περιφανῶς καὶ ἡ μαρὰ δοξασία ὅτι ὁ χριστιανισμὸς, ἐξορθῶν τὸν ἀνθρώπου εἰς μυστηριώδεις καὶ ἀπερυσφύτους θεωρίας, εἶνε ἀδιάρρητος ἢ καὶ ἐναντίος πρὸς τὴν κοινωτικὴν φιλίαν τοῦ ἔγκοσμου καὶ κοινωνικοῦ βίου, λαμπρῶς δὲ καταδεικνύεται, ὅτι ὁ χριστιανισμὸς καθ' ἑαυτὸν τὰς πρὸς τὰ κοινὰ ἀγαθὰ, ἐρημικὰ τε καὶ αἰώνια, προσηκούσας σχέσεις τοῦ ἀνθρώπου, ὅχι μόνον τὴν αἰώνιαν σωτηρίαν καὶ μακαριότητα ἀπεργάζεται, ἀλλὰ καὶ τὸς κοινωνικοῦς σκοποὺς κάλλιστα ἐκυπηρετεῖ καὶ τοῦ ἀληθοῦς πολιτισμοῦ ὁ δραστηριώτερος σιακανεὺς καθίσταται διὰ τοῦ καθόλου φωτισμοῦ τοῦ λογικοῦ καὶ νῆς συνειδήσεως καὶ διὰ τοῦ πνεύματος τῆς δικαιοσύνης, τῆς φιλίας, τῆς σωφροσύνης, τῆς ἀγνότητος, τῆς ἀτακαρνήσεως, τῆς ἀλληλοβοηθείας, τῆς ἀδελφότητος, τῆς ἀγάπης.

Τοιοῦτον συγγράμματός τὴν ἐμφάνισιν χαιρετίζομεν γηθασύτως.

Η ΣΤ Ν Ε Χ Ε Ι Α

τῶν « Ψυχολογικῶν Μελετῶν » τοῦ κ. Σκαλτσούνη, διακοπεῖσα μικρὸν ἔνεκα τῆς εἰς τὰ θερινὰ λουτρὰ μεταβίσεώς του, ἐπαναληφθῆσεται ἀπὸ τοῦ φύλλου τῆς 1ης Σεπτεμβρίου.

Τύποις Α. Κολλαράκη καὶ Ν. Τριανταφύλλου

— Κάτωφθι τοῦ Ἀθηναίου. —